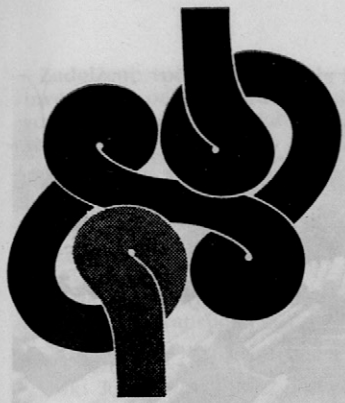

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO VI.

TOREK, 15. JUNIJA 1976

Št. 6

Zakon o zavarovanju plačil

Zakon o zavarovanju plačil, ki velja od 1. aprila naprej, je vnesel v poslovanje delovnih organizacij precej novosti. Namen zakona pa je predvsem, da odpravi stalno nelikvidnost in visoko inflacijsko stopnjo.

Nelikvidnost se je odražala v tem, da delovne organizacije niso imele dovolj finančnih sredstev za poravnavo medsebojnih obveznosti, kar je vplivalo na visoko stanje nerazčiščenih delniško-upniških odnosov. Delovne organizacije so se tudi zelo različno obnašale v okviru prisotnih težav. Ene so se prilagodile svojim finančnim možnostim, druge pa so se neodgovorno zadolževale, nabavljale blago ne da bi ga plačevale in s tem spravljale v težave svoje dobavitelje, ki za dobavljeno blago niso prejeli plačila.

Tudi naša delovna organizacija je bila v zadnjem letu že v precejšnjih likvidnostnih težavah. Zaradi slabšega povpraševanja po naših proizvodih doma in v svetu so se delno povečale zaloge, delno so kupci zahtevali ugodnejše plačilne pogoje in se nazadnje tudi teh niso držali in so poravnali račune z veliko zamudo ali pa sploh ne.

Osnovno načelo zakona o zavarovanju plačil je ravno zaradi vedno večje finančne nedisciplin v tem, da je vsakdo kazensko odgovoren, če kupuje blago in nima sredstev za poravnavo. Zakon pa predvideva kazni ne samo za dolžnika, temveč tudi za upnika-dobavitelja, banko in SDK, če ne postopajo tako, kot določa zakon. Kaznivo je n. pr., če prodajalec pravočasno (v roku 10 dni), ne izstavi fakture itd. S tem se želi onemogočiti izigranje zakona in kolikor izgleda, da nekatera določila zakona do upnika nelogična, govorijo vendar v prid upnika, ker onemogočajo, da bi dolžniki izvajali pritisk na upnika.

Nabavljeno blago mora kupec poravnati v roku, ki je določen s pogodbo, vendar najkasneje v roku 15 dni od prejema blaga ali pa plačilo zavarovati z enim od predvidenih instrumentov zavarovanja. Instrumenti zavarovanja naj plačil so ček, avalirana menica, garancija in dokumentarni akreditiv. V praksi že uporabljamo vse predvidene instrumente zavarovanja, vendar se najbolj množično uporabljata ček in avalirana menica, uporablja tudi akreditiv, ker se garancija bolj za investicije.

Za zavarovanja plačila se ne uporablja gotovinski ček, temveč barirani ali obračunski ček. Ta ček se od gotovinskega razlikuje v tem, da je prečrtan z dvema vzporednima črtama in se na osnovi takega čeka plačilo opravi brezgotovinsko, samo z obračunom na žiro računih dolžnika in upnika. Upnik mora prejeti ček predložiti v vnovčenje službi družbenega knjigovodstva, ki vodi žiro račun izdajatelja (dolžnika) čeka, najpozneje v osmih dneh, če sta žiro računa upnika in dolžnika v istem kraju, sicer pa v pestnajstih dneh. Za upnika je predvidena visoka kazen, če ne pošlje čeka pravočasno na vnovčenje (za delovno organizacijo 50.000 — 200.000 din in za odgovorno osebo 5.000 do 20.000 din). Za dolžnika, ki ček izda in za njega na žiro računu ob vnov-

čenju nima kritja, je predvidena celo zaporna kazen, kaznovan pa je tudi uslužbenec službe družbenega knjigovodstva, če ne protestira čeka brez kritja pri sodišču. Da se dolžnik izogne nevarnosti nekritja čeka, lahko izloči sredstva za kritje čeka na posebni račun. Obračunski ček se je uporabljal že pred uveljavitvijo zakona o zavarovanju plačil, vendar pa za upnika in službo družbenega knjigovodstva ni bil predpisan takšen postopek in s tem tudi ne kazen za neupoštevanje predpisov.

Tudi menica ni nov instrument zavarovanja plačila, saj se je množično uporabljala doma za kritje najetih potrošniških kreditov, s tujino pa je zelo običajni instrument plačila. Vendar se način poslovanja z menico, ki je predviden z zakonom o dolniško-upniških odnosih, bistveno razlikuje od splošnega poslovanja z menico. Predvsem je razlika v tem, da je kot instrument zavarovanja možna samo avalirana menica, to je menica, za katero mora poleg izstavitelja jamčiti še nekdo drug (banka, del. organizacija itd.). Za splošno menico n. pr. ni predpisan, je pa možen in se je v naši praksi predvsem uporabljal pri najemanju inozemskih posojil. Druga bistvena razlika je enako kot pri čeku v kazenski odgovornosti ne samo dolžnika-izstavitelja menice (trasanta), temveč tudi upnika-prejemnika menice (remitent) in službe družbenega knjigovodstva. Po splošnem zakonu o menici oz. po kazenskem zakonu je lahko kaznovan samo dolžnik oz. trasant za morebitno nekritje izstavljenih menic, po zakonu o zavarovanju plačil pa je kaznovan tudi upnik oz. remitent, če ne pošlje menice pravočasno v službo družbenega knjigovodstva na vnovčenje. Nadaljnja posebnost menice po zakonu o zavarovanju plačil je omejitev roka plačila na največ 90 dni od dneva, ko je nastalo dolniško-upniško razmerje. Pri splošni menici rok plačila ni omejen in je odvisen od dogovora poslovnih partnerjev.

Menica je po zakonu o zavarovanju plačil posebno pomembna zato, ker mora biti avalirana. To pomeni, da poleg izstavitelja menice, to je trasanta, jamči za plačilo na dogovorjeni dan tudi avalist. Če na dan, ko dospe menica v plačilo na žiro računu ali katerikoli drugem računu (sklad skupne porabe, rezervni sklad, devizni računi) trasanta ni dovolj kritja, mora služba družbenega knjigovodstva plačilo izvršiti iz žiro računa avalista. Seveda mora biti avalist oz. porok za menico znan že ob izstavitvi menice. Trasant kot izdajatelj menice mora na menici dobiti še podpis avalista. Preden jo predloži remitent za poravnavo nabavljenega blaga ali storitve. Avalist je lahko banka ali katerikoli druga družbena organizacija, vendar za investicije samo banka. V sedanjem začetnem obdobju nastopa kot avalist skoraj izključno banka in smo od številnih menic prejeli šele eno,

na kateri je avalist delovna organizacija. Seveda je avalist tudi kaznovan, če na dan plačila menice, za katero ni kritja na računih trasanta, tudi ni kritja na računih avalista.

Dan Borca

Dan borca je bil leta 1956 proglašen za državni praznik in ga praznujemo vsako leto 4. julija. Na ta dan leta 1941 je bila na razširjeni seji politbiroja centralnega komiteja komunistične partije Jugoslavije sprejeta odločitev o takojšnjem vesplošnem oboroženem uporu vseh narodov in narodnosti Jugoslavije proti okupatorju. V proglasu Centralnega komiteja je med drugim rečeno: sedaj je čas, da pokazete, da ste dostojni potomci svojih slavnih prednikov... Sedaj je napočil čas, da se dvignete vsi kakor eden v boj proti okupatorju in njegovim domačim izdajalcem, zločincem naših narodov... Na teror odgovarjajte z masovnim uporom na vseh področjih. Komunistična partija Jugoslavije, ki je bila takrat edina politična organizacija v Jugoslaviji in edina, ki je ostala zvesta svojemu narodu, je začela izvrševati svoje sklepe. Ta klic je v zelo kratkem času zajel celotno Jugoslavijo. Sedmega julija 1941 je že počila prva partizanska puška v Beloj crkvi, severovzhodni Srbiji, 13. julija vstaja v Črni gori, 22. julija v Sloveniji, 27. julija v Hrvaški in Bosni in 11. oktobra v Makedoniji. Z vesplošno oboroženo vstajo vseh narodov in narodnosti Jugoslavije se je začela najslavnejša in najbolj krvava zgodovina našega naroda. Iz majhnih skupinic borcev partizanov so kmalu zrasle čete, bataljoni, brigade, divizije in armada. Štiriletna vojna je našim narodom in narodnostim prinesla pravo vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Prvič v zgodovini našega obstoja smo postali resnično svobodni. S spoštovanjem in zavestjo lahko zremo nazaj v ta junjski nadčloveški boj, ki so ga bili s tisočkrat močnejšim sovražnikom naši narodi. Ta boj ni bil zaman. V enaintridesetih letih smo zgradili močno državo, v kateri živi-

Menica je zanimiva tudi zato, ker jo lahko prenašamo (indosiramo) na drugega poslovnega partnerja. Za nabavljeni material, n. pr. od MERKUR Kranj, lahko namesto plačila iz našega žiro računa ali izstavitve lastne menice, poravnamo dolg tudi tako, da prenesemo (indosiramo) menico, ki smo jo prejeli n. pr. od SLOVENIJALSA-a Ljubljana

za njemu prodano blago. Merkur Kranj lahko od nas indosirano menico indosira spet na drugega poslovnega partnerja, ta spet na nadaljnega, seveda vse samo v roku, ko menica še ni dospela v plačilo. Krog prenašanja menice se pogosto zapre tako, da dobi v roke izstavitelj menice-trasant, svojo menico. V tem primeru jo

(Nadaljevanje na 3. strani)

jo svobodno in enakopravno vsi narodi in narodnosti Jugoslavije. Zgradili in izoblikovali smo državo samoupravljalcev, v kateri odloča delovni človek. Ponosni smo na dosežene uspehe, ki smo jih dosegli v povojnem obdobju in s katerimi se lahko ponašamo kot redko kateri drugi narod na svetu.

Vsem borcem narodno-osvobodilne borbe, aktivistom in internirancem, katerim je posvečen ta praznik, iskreno čestitamo. Želimo jim še mnogo, mnogo sreče in zdravja in da bi še naprej prenašali svetle tradicije narodnoosvobodilne borbe na mlajšo generacijo, na generacijo, ki prevzema vaša bremena in hotenja.

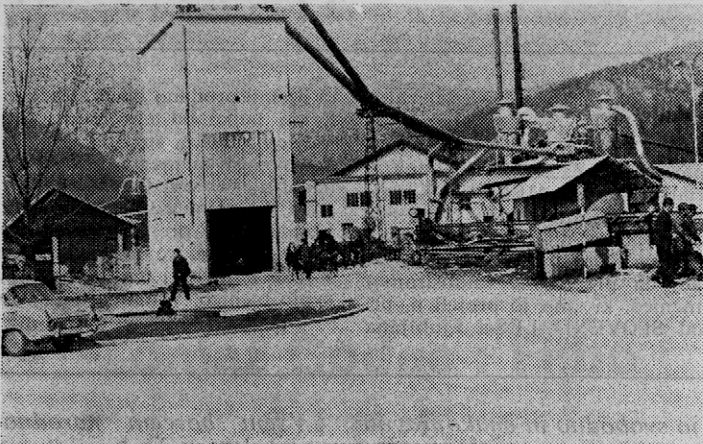

Spomenik padlim borcem Ferdu Korenu in Viktorju Arzenšku z Jesenic na Mežakliji, kjer je bila prva odkrita borba proti nemškim zavojevalcem

Sanacijski program

TOZD, lesna predelava »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica

Druženopolitične organizacije in samoupravni organi TOZD »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica so obravnavali in sprejeli sanacijski program, ki je bil sestavljen na podlagi negativnega rezultata v preteklem letu. Le-ta sili k iskanju rešitev za boljše gospodarjenje v letošnjem letu.

Odhod z dela

Rešitve boljšega gospodarjenja so:

- A. Ukrepi izboljšav, na katere TOZD neposredno vpliva
- B. Ukrepi izboljšav, na katere TOZD posredno vpliva
- C. Stabilizacijske investicije

A. Ukrepi izboljšav, na katere TOZD neposredno vpliva so razdeljeni:

- 1. Organizacija proizvodnje — nosilci nalog: Mencinger Franc, Repinc Jože, Žitnik Janez, tehnološka priprava dela, oddelkovodji, neposredno delo

- 6. Družbeno samoupravljanje — nosilec naloge: Mencinger Franc
- 7. Druženopolitične organizacije — nosilec naloge: Mencinger Franc
- 8. Disciplinarni — nosilca nalog: Čuden Vinko, Mencinger Franc
- 9. Izobraževanje in kadrovanje — nosilec naloge: Mencinger Franc

B. Ukrepi izboljšav, na katere TOZD posredno vpliva

- doseganje boljših nabavnih in prodajnih cen
- dobava hlodovine s pravilno nadmero
- uvažanje cenejših materialov v proizvodnjo

C. Stabilizacijske investicije

- rekonstrukcija žagalnice z zamenjavo strojev
- povečanje proizvodnje v oddelku pohištvo in preusmeritev v kvalitetnejše izdelke

gospodarjenje, v cilju, da vsak zaposleni čimveč prispeva k izboljšanju stanja v TOZD in DO.

PROIZVODNJA

1. Skupaj z gozdarji organizirati prevzem hlodovine na našem hloidišču. Poostriži količinsko in kvaliteto kontrolno hlodovine ob dovozu.

Zadolžen: vodja TOZD, obratovodja žage.

Rok: do 30. 6. 1976

2. Izpeljati vhodno kontrolo A materialov ter kontrolo kvalitete polizdelkov in izdelkov.

Zadolžen: vodja kontrole.

Stalna naloga.

3. V proizvodnji žaganega lesa zaradi boljšega izkoriščanja vpe-ljati narez mnogokratnikov na polnojarmeniku. Letvice za letvičenje praviloma izdelovati iz ostankov (žamanja), za letvičenje zložajev pri odpremi uporabljati ostanke (žamanje).

Zadolžen: obratovodja žage, skladiščnik žaganega lesa.

Stalna naloga.

4. Zaradi zmanjšanja lastne cene izdelkov iskati možnosti za zamenjavo žaganega lesa glede na debelino in vrsto žaganega lesa (zlasti eksote).

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, vodja tehnološke priprave, obratovodja vrat.

Stalna naloga.

5. Forsirati proizvodnjo oblog vsled zaostajanja proizvodnje do planske zadolžitve.

Zadolžen: obratovodja žage.

Stalna naloga.

6. Povečati izkoriščanje surovine v žagi za 0,5 %, v proizvodnji vrat pa zmanjšati potrošnjo žaganega lesa in osnovnih izdelavnih materialov za 2 % napram planiranim, kar predstavlja:

žaga	141.570.— din
vrata	932.160.— din
	1.073.730.— din

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, obratovodja vrat, obratovodja žage.

Stalna naloga.

7. Izboljšati izkoriščanje delovnega časa na vseh delovnih mestnih dnevno za 10 min.

Zadolžen: vodje oddelkov, obratovodje, skupinovodje.

Stalna naloga.

8. Obseg del po normi v letnem merilu povečati za 5 % v primerjavi s I. kvartalom letošnjega leta t. j. od 27 na 32 %.

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, obratovodja vrat.

Rok: 30. 12. 1976.

9. Prilagoditi tehnologijo proizvodnje za proizvodnjo po naročilu.

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, vodja tehnološke priprave, obratovodja vrat.

Stalna naloga.

PRIPRAVA PROIZVODNJE

1. Pravočasno naročanje in nabava materialov ustreznih kvalit in dimenzij.

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, vodja operativne priprave, nabava.

Stalna naloga.

2. Spremljanje rokov dobav za naročene materiale in pravočasno urgiranje pri nabavni službi ob zakasnitvi.

Zadolžen: vodja operativne priprave.

Stalna naloga.

3. Pravočasno planiranje proizvodnje, izdajanje delovnih nalogov, izdelava in lansiranje delavniške dokumentacije.

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, vodja tehnološke priprave, vodja operativne priprave.

Stalna naloga.

4. Organizirati vmesno skladišče za polizdelke programa B4.

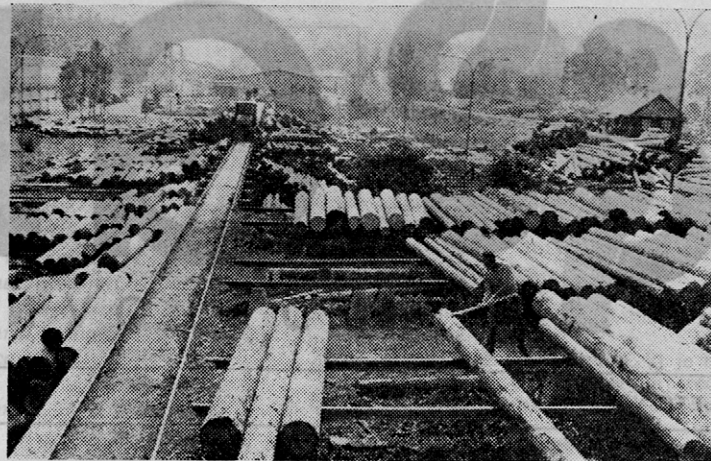
Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, obratovodja vrat, vodja vzdrževanja.

Rok: 15. 8. 1976.

5. Prilagoditi delo med tehnološko, operativno pripravo dela in proizvodnjo zahtevam proizvodnje po naročilu in izdelati predlog za ustrezno rešitev in spremembo zadolžitve.

Zadolžen: vodja priprave proizvodnje, vodja tehnološke priprave, vodja operativne priprave, obratovodja vrat.

Rok: konec julija 1976.

Hloidišče TOZD Rečica — v ozadju žagalnica

VZDRŽEVANJE IN INVESTICIJE

1. Zmanjšanje števila in časa zastojev v proizvodnji.

To bomo dosegli:

- z boljšo organizacijo preventivne službe,
- z organiziranjem skladišča rezervnih delov,
- z izboljšanjem tehnične dokumentacije,
- z boljšo strokovno usposobljenostjo vzdrževalcev,
- poostriži evidenco zastojev,
- s hitro in organizirano akcijo popravila,
- s kvalitetnim izvrševanjem popravil,
- s pravočasnim naročilom in nabavo rezervnih delov,
- boljše vsakodnevno čiščenje strojev.

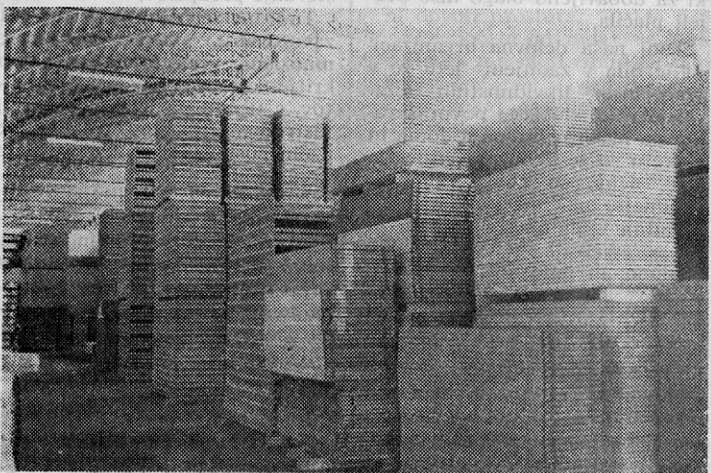
Zadolženi: vodja vzdrževanja in investicij, vodja strojnega vzdrževanja, vodja elektro vzdrževanja, celotna vzdrževalna grupa.

Stalna naloga.

3. Zmanjšati stroške investicijskega vzdrževanja na minimum pri enakem obsegu del in pri enako kvalitetnem vzdrževanju strojev, naprav in objektov.

To bomo dosegli tako, da bomo:

- čimveč del iz tega naslova opravili v lastni vzdrževalni delavnici,
- pri delih poiskali najboljše vzdrževalne rešitve in cenene toda odgovarjajoče materiale,
- pri iskanju tujih uslug poiskati najugodnejšega ponudnika,

Skladišče vrat TOZD Rečica — prevelike zaloge

Zadolženi: vodja vzdrževanja in investicij, vodja strojnega vzdrževanja, vodja elektro vzdrževanja, obratovodja vrat in žage, nabavni oddelek pri DSSS.

Stalna naloga.

2. Zmanjšanje stroškov vzdrževanja za 2 %. (17.900.— din)

To bomo dosegli:

- hitro in kvalitetno opravljanje vzdrževalnih del,
- na skladišču držati le najnujnejše rezervne dele,
- racionalno koriščenje rezervnih delov,
- izvršiti selekcijo rezervnih delov,
- izvršiti selekcijo mazilnih sredstev,
- racionalno koriščenje maziv,
- racionalno koriščenje goriv,
- izboljšanje delovne discipline.

— delo dobro organizirati in hitro končati.

Zadolženi: vodja vzdrževanja in investicij, vodja strojnega vzdrževanja, vodja elektro vzdrževanja.

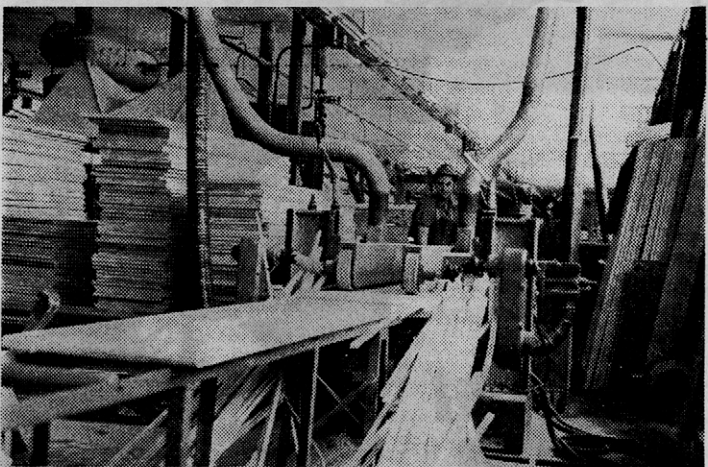
Stalna naloga.

4. — investirati le v tiste objekte, stroje in naprave, ki nam prinašajo boljše proizvodne uspehe,

— investicijsko dokumentacijo pravočasno in dobro pripraviti, planirati posamezne roke dobave, montaže itd.,

— nenehno spremljati potrebe proizvodnje in se investicijsko prilagajati tem potrebam,

— pri izbiri strojne in druge opreme gledati, da se poiščejo optimalne rešitve z ozirom na kapaciteto, funkcionalnost, namembnost, itd.

Obrezovanje plošč v TOZD Tomaž Godec Bohinjska Bistrica

2. Ekonomika

3. Tehnološko tehnični problemi — nosilci nalog: Kavčič Jan, Taler Niko, Čuden Vinko, Bijol Franc, Stare Janez, Repinc Jože, Vidmar Jože, Zalokar Jan, Mencinger Ludvik, Bučar Franc, Stare Anton, Cesar Lado, Malej Metod, Bolčina Pavel, Hodnik Jože, Mencinger Franc, organizator

4. Varstvo in družbeni standard — nosilci nalog: Arh Mirko, odbor obratne okrepčevalnice

5. Kontrola — nosilci nalog: Stare Janez, oddelkovodji

— v oddelku opažnih plošč zamenjati stroje, ki bi povečali izkoristek materiala

— za kovinski oddelek nabaviti ekscentrično stiskalnico in kabino za brizganje

— povečati proizvodnjo lesne moke z dodatnim sitom

— izboljšati izolacijo toplovodnih naprav

Izvajanje sanacijskega programa je obvezno za vse zaposlene, posebno pa za nosilce nalog, navedenih za realizacijo posameznih ukrepov in izboljšav. Neizpolnjevanje sanacijskega programa zapade pod samoupravno delavsko kontrolo. MF

TOZD, LESNA PREDELAVA RECICA

Zaradi negativnih rezultatov v letu 1975, ki jih je dosegla TOZD Rečica, sprejema DS TOZD Rečica sanacijski program. Ukrepi tega programa naj bi pripomogli za doseganje boljših rezultatov gospodarjenja v letu 1976.

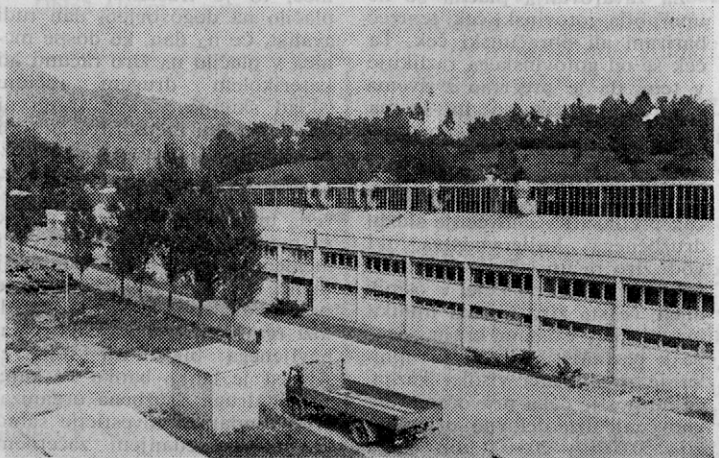
Kot sledi v nadaljevanju, smo v TOZD Rečica predvideli in sprejeli sanacijski program za odpravo pomanjkljivosti pri delu in poslovanju za doseganje pozitivnega rezultata v tekočem letu.

Ta je bil obravnavan na zboru političnega aktiva in kot omenje-

no sprejet na seji DS TOZD. Člani DS so bili mnenja, da je še premalo konkretnih zadolžitvev in da predvideni rezultati niso povsod prikazani v dinarjih.

V programu niso zajete vse možnosti za izboljšanje rezultatov dela. Tu in tam se bodo le-te še pokazale, seveda jih bo treba skrbno spremljati in stremeti za tem, da se izkoristijo vse možnosti, omenjene v programu in poleg tega še take, ki niso napisane in se bodo ob delu pokazale.

Veliko možnih prihrankov je prav na vsakem delovnem mestu, zato ni zaposlenega, ki ne bi imel možnosti vplivati na boljše

Zgradba obrata vrata TOZD Rečica — v ospredju prizidek s pisarniškimi prostori

Zadolženi: vodja vzdrževanja in investicij, vodja priprave proizvodnje, vodja tehnološke priprave, obratovodja.

Stalna naloga.

5. Rešiti kurjenje odpadkov iz pod žagalnice.

Zadolženi: vodja vzdrževanja in investicij, obratovodja žage.

Rok: 15. julij 1976

6. Mehaniziranje odlaganja krajnikov iz transportnega traku v sekalnik.

Zadolženi: vodja vzdrževanja.

Rok: 30. 9. 1976.

VARSTVO PRI DELU

1. Pričeti s sistematskim analiziranjem in odpravljanjem prekomernega ropota — nujno navariti napravo za merjenje ropota.

Mehanična delavnica TOZD Rečica — v ozadju garaže za viličarje in gasilni dom

Zadolženi: varnostni inženir.

Stalna naloga.

2. Poostriži kontrolo nad izvajanjem varstva pri delu, uporabo varnostnih naprav in osebnih zaščitnih sredstev.

Zadolženi: varnostni inženir, obratovodje, skupinovodje.

Stalna naloga.

3. Pri premeščanju zaposlenih iz enega na drug stroj je potrebno, da neposredni vodja opravi z delavcem pred razporeditvijo preizkus znanja iz področja varstva dela za stroj, na katerega je premeščen.

Uvesti se mora knjiga, v katero se vpisujejo vsi zgoraj navedeni podatki s podpisom.

Zadolženi: varnostni inženir, obratovodje, skupinovodje.

7. Izvesti preizkus znanja iz področja varstva pri delu za vse zaposlene.

Zadolženi: varnostni inženir.

Rok: 30. 11. 1976.

8. Nadaljevati z že pričetimi sistematičnimi zdravstvenimi pregledi. Vršiti občasno kontrolo zaposlenih, ki so v bolniškem staležu.

Zadolženi: varnostni inženir.

Stalna naloga.

SAMOUPRAVLJANJE

Organizacija celotne samouprave je v TOZD kakor tudi v OZD dokaj dobro organizirana, vendar pa še ni do kraja izpeljana. Za bolj učinkovito in uspešno delo posameznih organov predvsem pa delegacij za DS TOZD, SDS, OZD, SOZD, SIS in SO je

podlagi le-tega usmerjati izobraževanje ob delu in na rednih šolah.

Zadolženi: vodja oddelka za splošne zadeve, referent za kadre DSSS, vodje oddelkov.

Stalna naloga.

2. V letošnjem letu je nujno pridobiti vsaj štiri vajence za uk v lesni stroki. Zasesti delovno mesto vodja montaže na stavbi.

Zadolženi: vodja oddelka za splošne zadeve, referent za kadre.

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

Vse družbenopolitične organizacije — ZK, sindikat in mladina — naj ponovno pregledajo svoje programe dela in iste prilagodijo sanacijskemu programu TOZD. Ustanovi naj se stalni politični aktiv, v katerem naj bodo zastopane vse družbenopolitične organizacije, kakor tudi vsi organi samouprave in vodenja. Reševanje važnejših vprašanj ne bi smelo potekati brez mnenja stališč in podpore teh organizacij.

Zakon o zavarovanju plačil

(Nadaljevanje s 1. strani)

na dan dospelosti seveda ne pošilja na vnovčenje v službo družbenega knjigovodstva, temveč samo nalog za obračun. Nalog za obračun mora biti poslan službi družbenega knjigovodstva o vsakokratnem indosiranju in je tudi za to predvidena visoka kazen, če tega naloga ne pošljemo v predpisanem roku.

Garancija je instrument zavarovanja, ki je do sedaj bil obvezen za poslovanje z investicijskimi, z zakonom o zavarovanju plačil pa je možen tudi za ostale upniško-dolžniške odnose. Za investicije je lahko garant samo banka, za ostale poslovne odnose pa tudi katerakoli druga družbena organizacija. Garancija mora biti pismena in brezpogojna. Dolжник je dolžan, da v roku 15 dni od nastanka upniško-dolžniškega razmerja izroči upniku garancijo, s katero se garant na-

Zadolženi: vodja oddelka za splošne zadeve, vodstvo družbenopolitičnih organizacij.

Stalna naloga.

O vseh važnejših vprašanjih in o njihovih rešitvah je tudi v bodoče potrebno zaposlene pravočasno obveščati, kajti dobra informiranost je pogoj za uspešno delo.

Zadolženi: vodja oddelka za splošne zadeve.

Stalna naloga.

DISCIPLINA

Za realizacijo zadanih nalog je kot prvo potrebna vsesplošna disciplina in red vseh zaposlenih. Zato bo potrebno vztrajati na že sprejetih ukrepih za izboljšanje discipline in reda na vseh področjih in nivojih.

Zadolženi: vodja TOZD, vodje oddelkov, obratovodje

Stalna naloga.

Uspešnost gospodarjenja je poleg izvajanja predvidenih ukrepov v sanacijskem programu odvisna predvsem od obsega proizvodnje in prodaje. Da pa bodo rezultati gospodarjenja enaki ali

boljši kot so predvideni v letnem planu je potrebno, da strokovne službe DSSS izdelajo akcijske programe za zagotovitev predvidenega uspeha v planu. Posebno velja to za prodajo in razvoj.

Sanacijski program so pripravili: Jože Kastelic, Pavel Zupan, Andrej Trojar, Ciril Kocjancič, Jože Marolt Franci Lap in Zdravko Knaflič.

Izvajanje sanacijskega programa je obvezno za vse zaposlene posebno pa za delavce, ki zasedajo delovna mesta, katera so navedena kot odgovorna za izvršitev posameznih nalog. Neizpolnjevanje sanacijskega programa zapade pod samoupravno delavsko kontrolo.

Sanacijski program so obravnavali:

— aktiv družbenopolitičnih organizacij dne 18. 5. 1976.

— odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Rečica dne 20. 5. 1976.

Sanacijski program je sprejel: DS TOZD REČICA dne 24. 5. 1976.

vezuje, da bo poravnal zapadli dolg namesto dolžnika, če tega ne bi storil dolжник sam. Garancija kot instrument zavarovanja se lahko uporablja za plačila z rokom dospelosti najdalj 30 dni. Če upnik v roku 15 dni po dospelosti obveznosti ni dobil poravnave in ima pismeno soglasje dolžnika za dospelost obveznosti, je dolžan dati službi družbenega knjigovodstva nalog za vnovčenje. Tudi v tem primeru je kazen predvidena ne samo za dolžnika, temveč tudi za upnika, če ne pošlje službi družbenega knjigovodstva naloga za vnovčenje.

Dokumentarni akreditiv tudi ni nov instrument zavarovanja. V praksi se je že do sedaj zelo pogosto uporabljal in je dejansko najvarnejši in najpopolnejši instrument zavarovanja. Naročnik-dolжник pa najbolj pogosto odklanja tak način zavarovanja, ker mora izločiti sredstva na posebni račun že preden na-

stane upniško-dolžniško razmerje in delno tudi zaradi bolj kompliciranega postopka.

Dokumentarni kreditiv pomeni, da kupec oz. naročnik odpre akreditiv oz. izloči sredstva na posebni račun za namen, ki je dogovorjen z dobaviteljem. Dobavitelj nato sam vnovči zapadli znesek obveznosti iz izločenega računa, seveda, ko je izpolnil svojo obveznost po pogodbi. Najbolj običajen način vnovčevanja je faktura dobavitelja, ki je potrjena od kupca, da je storitev izvršena ali blago dobavljeno. Upniki v primeru dogovora o otvoritvi akreditiva zagotovo ve, da bo znesek lahko sam vnovčil, ko bo izpolnil svojo obveznost (dobavil blago ali izvršil storitev). Po zakonu pa je tudi v teh primerih predvidena kazen za upnika, če ne vnovči terjatve v predpisanem roku.

LJ

S seje izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata

Humana in družbeno pomembna akcija

Posočje, našo lepo in ne preveč bogato pokrajino, je zadnji potres nudo prizadel. Ne bom navajal števil, o tem, koliko hiš je porušenih, koliko družin je brez strehe nad glavo, koliko malčkov je izgubilo svoje koticke in se lahko ogrejejo le pri svoji materi, koliko starčkov je ostalo brez potrebnega zavetja itd... Vse nastalo gorje si lažje predočimo zato, ker smo potres sami čutili in marsikomu se je streslo tudi srce.

Da, tu pa zdaj nastopi trenutek, ko samo sočutje ni dovolj, temveč je potrebna široka akcija za materialno pomoč prizadetim, da bi se življenje teh ljudi čimprej vsaj za silo normaliziralo.

Poznavajoč solidarnost in družbeno zavest članov sindikata je IOKOOS sprejel sklep: Prvo soboto v mesecu juniju bomo delali in poprečni enodnevní OD nakazali na račun prizadetih v Posočju. Po prejetih informacijah iz osnovnih organizacij sindikata v TOZD je bil sklep IOKOOS med članstvom zelo ugoden in z razumevanjem sprejet, kar ponovno potrjuje enotnost misli in akcije naših ljudi — pomagati sočloveku v težavah, pomagati tam, kjer je pomoč najbolj potrebna.

Visoka moralnopolitična in družbena zavest, kot je lahko samo v enotni socialistični samoupravni družbi, nam daje garancijo, da nismo osamljeni, da nam bo iz vsakih težav, pa naj si bodo naravne ali povzročene od sovražnika, pomagala naša enotna akcija, naša solidarnost, z

eno besedo naša socialistična skupnost.

Pomembna točka dnevnega reda IOKOOS je bila tudi AKCIJA ZA JAVNO RAZPRAVO O OSNUTKU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Zaradi pomembnosti akcije citiram določena poglavja in zadolžitve iz rokovnika OSZSS, kljub temu da so JO OOS prejeli podrobna navodila za pripravo analiz samoupravnih razmer in vodenje javne razprave:

1. Izvršni odbor OOS skliče politični aktiv v sestavi:

— sekretariat OOKS,

— izvršni odbor ZSMS,

— predsedniki vseh samoupravnih organov,

— vodilni delavci in predstavniki strokovnih služb.

Na aktivu se dogovorijo:

— o formiranju 3—5-članskega odbora za pripravo in vodenje javne razprave,

— sklenejo, da odbor ob polnem sodelovanju vseh strokovnih služb pripravi analizo samoupravnih razmer v lastni organizaciji,

— ta analiza predstavlja del razprave o osnutku zakona o združenem delu.

2. Ko je analiza samoupravnih razmer izdelana, IO OOS skliče ponovno politični aktiv, ki naj oceni pripravljeno analizo in jo pripravi za javno razpravo.

3. Javna razprava, ki naj bo zaključena najkasneje do 10. julija, mora vsebovati naslednje točke:

— analizo lastnih samoupravnih odnosov,

— razpravo o osnutku zakona o združenem delu,

— zaključke, predloge in pripombe na osnutek zakona o združenem delu.

Ce na kratko povzamem vsebino akcije za razpravo osnutka zakona o združenem delu in s tem v zvezi naloge OOS moram poudariti naslednje: treba je angažirati vse politične in strokovne sile, da se temeljito soočimo s samoupravno organiziranostjo in obstoječimi samoupravnimi odnosi v TOZD in DO ter uskladiti te odnose z osnutkom novega zakona o združenem delu. Bistvo, ki ga prinaša novi zakon, je v tem, da preidemo iz uprave v imenu delavcev na upravo po delavcih samih.

IOKOOS je razpravljati tudi o akciji za vpis POSOJILA ZA CESTE, ki naj se izvede pod geslom: Prispevajmo za boljše ceste, za večjo varnost na naših cestah, za hitrejši razvoj vsakega kraja, za skladnejši razvoj SR Slovenije in njeno boljše povezanost v širše prometne tokove!

Naloga sindikata je, da akcijo vsestransko podpre, da pomaga odborom s političnim delom in tako prispeva svoj delež pri obnovi in modernizaciji cest na območju SR Slovenije.

Vse našteje akcije, ki so pred sindikati, so zelo obširne in odgovorne. Zato je potrebna popolna zavzetost vseh članov sindikata, kakor tudi zavzetost vseh članov ostalih družbenopolitičnih organizacij in strokovnih služb, da bomo te naloge tudi z vso odgovornostjo realizirali.

Banko Štefan

Vhod v TOZD Rečica

Stalna naloga.

4. Azurneje odpravljati vse ugotovljene pomankljivosti.

Zadolženi: varnostni inženir, vodja vzdrževanja in investicij.

Stalna naloga.

5. Posvetiti več reda in discipline na samih delovnih mestih, transportnih poteh in prehodih ter pri zlaganju in prenašanju materiala.

Zadolženi: obratovodje, skupinovodje.

Stalna naloga.

6. Pri nabavi strojev in naprav se je potrebno striktno pridrževati 5. člena zakona o varstvu pri delu. Tako se bodo nabavljale res samo tiste naprave, ki bodo varne ter opremljene z vsemi pripadajočimi navodili in izjavami.

Zadolženi: varnostni inženir, vodja vzdrževanja in investicij.

Stalna naloga.

Sklepi samoupravnih organov

SDS (17. maja 1976)

1. Ugotovil je, da je bil samoupravni sporazum o stanovanjih sprejet na vseh zborih delavcev, zato je le-ta veljaven od 10. marca 1976.
2. Osvojil je predlog sveta za družbeni standard za povišanje kvote dolgoročnega posojila iz 60.000 din na 70.000 din za leto 1976.
3. Na podlagi soglasij, ki so jih dale vse TOZD, je predlagano investicijo v trgovsko poslovalnico v Murski Soboti odobril iz sredstev amortizacije.
4. V komisijo za družbeno samozaščito je imenoval: Karla Gašperja, Zdravka Knafliča, Mirota Kelbla, Rafka Šolarja, Otorina Šorlija in Zvonka Jiraska.
5. Sprejel je sklep o podpisu dodatka k pogodbi o ustanovitvi Obratne ambulante na Bledu, po katerem se prizna po sistemizaciji delovnih mest v TOZD Zdravstvena enota Bled poleg zdravnika in medicinske sestre še eno delovno mesto »medicinska sestra — srednja«.
6. Potrdil je sklep sveta za gospodarjenje, da glede na trenutno stanje DO ne moremo za izgradnjo Koble prispevati dodatnih sredstev niti ne dati garancije.
7. Pooblastil je komisijo za organizacijo, da predlog spremembe sistemizacije posrednih služb DSSS (ki ga bo dobila od PAO in AOP) obravnava in da v javno obravnavo v imenu SDS, po javni obravnavi pa ga bo sprejel SDS.
8. Obravnaval je predlog o višini letnega dopusta, vendar ni prišel do enotnega zaključka, zato je bil sprejet sklep, da je treba preskrbeti tolmačenje sekretariata za delo, povprašati pa je potrebno tudi v sosednjih podjetjih in SOZD, kako določajo letni dopust.
9. Po razpravi o vseh variantah predlaganega povezovanja LIP — JELOVICA je soglasno zaključil, da je treba najprej program razdeliti, šele potem se bomo pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju.

Svet za družbeni standard (11. in 26. maja 1976)

1. Na predlog štaba civilne zaštite iz Bohinjske Bistrice je začasno dodelil stanovanje Janku Rabiču v Rožni ulici 13.
2. nadstropje, ker je stanovanje, kjer je stanoval, uničeno zaradi potresa.
2. Stanovanje Zofije Hodak je dodelil Metki Ariani — zaradi izjemnih pogojev pa je dovolil posebni plačilni pogoji za soudeležbo.
3. Na predlog direktorja je osvojil predlog, da prispevamo 25.000 din za posledice potresa v tolminskem področju iz sklada skupne porabe; s tem pa se ustrezno zmanjšajo nekatere postavke v planu porabe tega sklada.
4. Predlagal je SDS, da odobri za leto 1976 kvoto za dolgoročno posojilo v višini 70.000 din iz razloga, da so finančna sredstva na razpolago in da se je gradnja v zadnjih letih bistveno podražila.
- Prouči se tudi možnost spremembe samoupravnega sporazuma v smislu, da bi graditeljem hiš za dokončanje gradnje dajali tudi kratkoročne kredite (ki so že prejeli posojilo, pa še niso dokončali gradnje), v kolikor bi bila finančna sredstva na razpolago.
5. Obravnaval je rang lestvico za posojila in stanovanja ter jih potrdil. Odobril je tudi posojila v zaprošeni višini.
6. Ugodno je rešil prošnje naših delavcev za nakup izdelkov in koriščenje uslug.

Svet za gospodarjenje (15. maja 1976)

1. Ob obravnavi sanacije Kvarner Commerca Reka je sprejel sklep, da je glede dobave za Park hotel potrebno pred konkretnimi dobavami preveriti plačilno sposobnost naročnika.
 2. Po razpravi o analitični oceni DM je sprejel sklep, da je za neposredna dela zadolžena tehnološka služba v TOZD, da izdela predloge za spremembo sistemizacije v skladu z metodo ocenjevanja analitične ocene DS TOZD.
 - Za posredna dela pa službe preko komisije za organizacijo predlagajo DS in SDS za ustrezno spremembo v skladu s samoupravnim sporazumom. Javna obravnava pa naj velja od takrat naprej, ko bo komisija za organizacijo ta predlog sprejela.
 3. Na podlagi obravnave o rekonstrukciji in dogradnji tovarne pihanja v Skender Vakufu v Bosni so člani zaključili, da soglasja k nameravani investiciji LIP Bled ne daje zaradi prevelikih, že obstoječih kapacitet.
 4. Na predlog prodaje je potrdil količinski rabat pri prodaji MIKO garnitur v naslednji višini:
— do vrednosti 80.000 din	— ali do 50 grt	—
— od 80.000—150.000 din	2 % ali od 50—100	2 %
— od 150.000—600.000 din	4 % ali od 100—400	4 %
— od 600.000 din dalje	6 % ali nad 400	6 %
5. Pregledal je samoupravni sporazum o dolgoročnem sodelovanju v zvezi z nastopanjem na Zagrebškem velesejmu in ga predlagal DS TOZD, da ga obravnava in sprejmejo.
 6. Obravnaval je tudi predlog sveta za norme, naj bi svet za gospodarjenje pregledal sklep sveta za obračunavanje delavcev žagalnice TOZD Podnart po poprečju TOZD za 4 mesece (pritožba na normo).

Svet je zaključil, da omenjeno vprašanje ni v pristojnosti reševanja sveta za gospodarjenje, pač pa naj svet zahteva od tehnologov, da izdelajo zimsko normo.

7. Na predlog Ljubljanske banke Radovljica je obravnaval pogojno odobrene investicije in dal soglasje k naslednjim: Sukno Zapuže, Elan Begunje, Krajevna skupnost Zasip.

Odbor samoupravne delavske kontrole (19. maja 1976)

1. Obravnaval je obračun I.—III. in zaradi negativnega rezultata zadolžil vse odgovorne kadre, da pokrenejo vse za izboljšanje stanja.
2. Seznanjen je bil z reklamacijami in zavzel sklep, naj bi proizvodnja stremela za odpravo treh glavnih pomanjkljivosti: počene robne letvice, izpadajoče krpe in naj bo les odležan.
3. Na podlagi finančnih podatkov in analize je ugotovil, da potni stroški v državi ne presegajo plana.
4. Ugotovil je, da stroški reklame v prvem četrtletju niso bili prekoračen, predvideno pa je, da bodo po programu v drugem polletju narasli na 60 %.

Svet za delovne norme (19. maja 1976)

1. Obravnaval je drugo pritožbo na normo, delavk, ki so zaposlene na delovnem mestu »širinsko spajanje Torwegge«. Za rešitev pritožbe je bila imenovana komisija v sestavi: Anton Dobravec — delavec iz oddelka plošč, Alojz Mencinger — izmenovodja v oddelku plošč, Franc Mencinger — član sveta za delovne norme, član sindikata, Ivan Bernard — vodja tehnološke priprave TOZD Rečica — predsednik.
2. Ponovno je obravnaval pritožbo zoper normativa dela v žagalnici Podnart in predlagal tehnološki pripravi Rečica, naj določi zimski normativ za tračno žago. Normativ naj bi veljal za preteklo zimsko obdobje, to je december 1975, januar, februar in marec 1976. Norma za tračno žago naj se popravi za 12 %.
- Sklenil je še, da mora v letu 1976 tehnološka priprava izdelati posnetke v zimskem času in izračunati realno zimsko normo.
3. Potrdil, sprejel in podaljšal je še normative za TOZD Rečica, Podnart in Mojstrano.

DS TOZD Lesna predelava Tomaž Godec Bohinjska Bistrica (25. maja 1976)

1. V oddelku pohanje je ukreniti vse, da se stanje izboljša: — sortiranje — zadolžen vodja žage (rok: takoj) — priprava lesa za oddelek pohanje v surovem stanju — zadolžen oddelekovodja, operativna priprava proizvodnje (rok: 1 mesec) — vpeljava serij.
- Nato naj se pristopi k reševanju problema organizacije oddelka pohanje prek Inštituta za produktivnost dela in metrologijo — Iskra.
2. Sistemizacija delovnih mest v neposredni proizvodnji se daje v 15-dnevno javno obravnavo.
- Vse spreminjavalne predloge oz. pripombe sprejema vodstvo TOZD.
3. DS pooblašča odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, da da v javno obravnavo vsa nova delovna mesta v neposredni proizvodnji, katerih opise pripravi tehnološka priprava dela.
4. V komisijo za izvedbo javnega posojila za ceste so imenovani: — Bijol Franc — predsednik, — Strgar Alojz — član, — Kavčič Janko — član.
5. Družbeni dogovor o nalogah pri oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini Radovljica se sprejme, za podpisnika dogovora pa se imenuje tov. Franca Mencingerja.
6. Potrdi se predlog sveta za gospodarjenje o podpisu samoupravnega sporazuma o dolgoročnem sodelovanju z organizacijo združenega dela Zagrebški velesejmu. Za podpisnika sporazuma se imenuje tov. Franc Bajt, ing., za delegata v skupščino podpisnikov tov. Boris Bokan, naš predstavnik v Zagrebu, za namestnika delegata pa tov. Franjo Vuković, vodja poslovalnice v Zagrebu.
7. DS TOZD daje predlog SDS, da razreši tov. Janeza Žitnika članstva poslovnega odbora konzorcija za izgradnjo zimsko-sportnega središča Kobla Bohinjska Bistrica (zaradi preobremenjenosti), za novega člana poslovnega odbora pa imenuje tov. Lovra Vojvodo.
8. Pritožbi občanov Krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica glede onesnaževanja okolja ni mogoče ugoditi z ozirom na pomanjkanje finančnih sredstev.
9. Potrdi se predlog koordinacijskega odbora sindikalne organizacije LIP Bled, da se prvo soboto v mesecu juniju (6. junija 1976) dela za potresno področje, s tem da se ogozdenim nudi pomoč v naših izdelkih (vrata).
10. Prošnji tov. Janeza Sokliča za odobritev enega meseca brezplačnega dopusta za adaptacijo stanovanjske hiše se ugoditi s tem, da najprej izkoristi svoj redni letni dopust.
11. Prošnja Krajevne skupnosti Srednja vas za odkup starih kolesarnic se zavrne.
12. DS TOZD daje soglasje TOZD Podnart k odprodaji dvostranske roblinika znamke »Herkules«, in večlistne krožne žage, medtem ko bo soglasje k odprodaji dvostranskega roblinika z vidnimi krožnimi žagami znamke »Modesto« dano potem, ko si bo stroj ogledal predstavnik naše TOZD.

Lahko rečemo, da se veliko zastruplja tudi zrak okoli nas. V mestih še posebej, je resna nevarnost, da SO, preseže določeno mejo. Malokatero tovarno v SRS imajo zračne naprave (čistilne naprave), kar pa se spet vprašamo, kako in če delujejo.

Za onesnaževanje zraka ni iskati krivde samo v industrijskih panogah, marveč tudi v individualnih gospodinjstvih z neurejenimi kurišči, da o avtomobilskih izpušnih plinih niti ne govorimo. Rešiti vsa ta vprašanja v kratkem času je praktično nemogoče, vendar pa se s prizadevanostjo da doseči veliko več kot si mislimo.

Najbolj vsakdanji problem onesnaževanja okolja zasledimo že v naši ulici, naši vasi in zraven naše ceste, na vsakem koraku.

Tam leži bela polivinil vrečka, v jarku kup praznih konzerv. Po grmovju najdemo celo konfekcijske izdelke. Sredi zelenega travnika ob potoku pa smo našli velik, star hladilnik.

Človek je razvil tehnični guh do skrajnih, tehničnih zmognosti, njegov čut za čistočo, higieno in navsezadnje tudi lepoto narave pa v današnji dobi hitrega razvoja peša. Kje iskati krivdo? Morda smo se ob tisti TV-oddaji zamislili, da so težke posledice pred nami. In vendar se vprašamo, kar takole: vsak samo zase, ali bomo znali ravnati jutri bolje in kako naučiti naše otroke, da bodo ravnali prav?

Janez Beravs

Civilna zaščita ob naravnih nesrečah

Naravne katastrofe so in se bodo dogajale. Proti njim nimamo, kljub tehničnemu napredku in znanosti, načina in moči, da bi jih preprečili. Predvidevamo jih, da se lahko dogode vsak trenutek na vsakem kraju. Prav to pa je družbo vodilo, da je organizirala civilno zaščito, katere naloga je, da usposablja občane za slučaj naravnih nesreč in da organizira pomoč ob vsakem času tam kjer je to potrebno. S pravilno usposobitvijo ljudi lahko znatno omilimo posledice katastrof, predvsem s pravilnim usmerjanjem pri reševanju in nujenju pomoči, tam kjer je najbolj potrebna.

Vsak človek se nagonsko boji nesreče in to tembolj čim bolj je neveden. Strah je spremljevalec neznanja in nesposobnosti, ki lahko povzroči dodatno škodo, katere je lahko v posameznih primerih celo večja od same nesreče. Prav ta psihološki moment, ki vpliva na vsakega človeka, je glavna in največja ovira za organizirano delovanje civilne zaštite. Nič ne pomaga dobro organizirana služba, če se posamezniki vedejo neodgovorno, in s tem ustvarjajo paniko in malodušje, ki onemogočijo ali zavirajo učinkovito reševanje.

Ob nedavnih potresnih sunkih, ki so prizadeli naše območje se je pokazalo pravi namen in smoter dobro organizirane civilne zaštite v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Potrebno je bilo pregledati vse stanovanjske objekte in ugotoviti varnost bivanja v njih. Za stanovalce v najbolj prizadetih stavbah je bilo potrebno preskrbeti prebivališče v varnejših stanovanjih. Potrebno je bilo kontrolirati pitno vodo. To je samo bežen oris dela štabov civilne zaštite v KS in DO, ki so ga morali opraviti.

Ravno sedaj, ko je potres še prisoten pri ljudeh in še ni padel v pozabo, je čas, da se sleherni občan zamisli sam nad sabo, koliko je pripravljen v takih in podobnih primerih varovati sebe in pomagati sočloveku. V ta namen so bila organizirana tudi predavanja o samozaščiti v delovni organizaciji, katere pa lahko rečemo, nismo jemali dovolj resno.

VL

Varstvo naravnega okolja

Zadnje čase veliko govorimo o varstvu narave in našega okolja. Vedno večja je problematika prenaseljenosti ljudi, zaskrbljuje nas gledamo na onesnaževanje okolja. V časopisju lahko zasledimo članke, kjer s strahom pišejo znanstveniki ali pa samo novinarji, da se bodo prej ali slej izčrpala naravna bogastva. Kako bomo pridobivali nov vir energije, če nam grozi primanj-

kljaj po letu 2000 narasle v veliko večji meri. Krivda je že nekaj v tem, da človek zlorablja naravne sile in pogosto neačrtno posega v samo naravo.

Pri nas, v Sloveniji deluje v smislu organizacijskih akcij pravno določena SKUPNOST ZA VARSTVO OKOLJA SLOVENIJE. Vendar — kot smo lahko videli na TV zaslonih v posebnih oddajah AKTUALNI PROBLE-

MI — ta skupnost v zadnjih letih popušča, to se pravi, ni doposameznih ljudi oziroma občin dovolj stroga. Tako se še naprej pojavljajo zahrbtna onesnaževanja. Marsikatera tovarna vztraja, da ne bo spreminjala okolja. Nasprotno: ko je prizadeta narava, pa začnejo govoriti o varstvu okolja.

Beseda je v omenjeni oddaji tekla o onesnaževanju naših rek, na splošno tekočih vod. Napravijo ogromno škodo z zastrupitvijo favne in flore. Ščasoma pa zastrupljena voda lahko pride

tudi v talno vodo. Kakšne bi bile potem posledice, si lahko predstavljamo, saj to vodo uporabljamo vsakodnevno. Občasne zastrupitve tekočih voda pa nam delajo neprecenljivo škodo. Prav zaradi tega bi bilo treba urediti kanalizacijsko mrežo in s tem v zvezi čistilne naprave, ki naj bi delale, za kar so namenjene. Takšne naprave so res obremenilne za družbo, vendar pa če gledamo naprej v našo prihodnost, se nam zagotavljajo uspešni rezultati.

Sklepi samoupravnih organov

DS TOZD Lesna predelava Rečica (24. maja 1976)

2. Obravnava in sprejem sanacijskega programa

DS TOZD je obravnaval ter sprejel sanacijski program v besedilu, kot je bil predložen ter s pripombami, ki so bile dane na sestanku širšega političnega aktiva ter od vseh zaposlenih, posebno pa tistih, ki so konkretno navedeni za izvršitev posameznih nalog, zahteva, da te zadolžitve tudi v celoti uresničijo.

Na zahtevo odbora SDK je v sanacijski program vnesti pri posameznih točkah, kjer se to da, tudi dinarske vrednosti, da bodo s tem uspehi ali neuspehi lažje primerljivi.

3. Tromesečni obračun

Z oizrom na negativen rezultat v prvih treh mesecih letošnjega leta je potrebno storiti vse da se bodo stroški (direktni in fiksni) zmanjšali. Ukrepi za zmanjšanje teh stroškov so navedeni tudi v sanacijskem programu, kjer so podane tudi konkretne zadolžitve.

4. Obravnava dela sprememb akta o sistemizaciji delovnih mest

DS je bil seznanjen s priznanimi funkcionalnimi znanji in šolskimi znanji, ki so bili uporabljeni pri metodi analitičnega ocenjevanja delovnih mest. Opisi delovnih mest se bodo zaradi časovne stiske pripravili za javno obravnavo do konca meseca junija. V javno obravnavo pa bo svet za gospodarjenje oddal tudi končne ocene delovnih mest.

5. SS o ustanovitvi izobraževalne skupnosti lesarstva v SR Sloveniji

DS TOZD Rečica sprejme SS o ustanovitvi izobraževalne skupnosti lesarstva v SR Sloveniji v besedilu kot je bil predložen v obravnavo.

6. Družbeni dogovor o oblikovanju kadrovske politike v občini Radovljica

Sprejme se družbeni dogovor o nalogah pri oblikovanju politike v občini Radovljica ter se za podpisnika pooblašča tov. Zdravko Knaflič.

7. Dežurstvo

S 1. junijem 1976 se spremeni način dežurstva, in sicer tako, da se 2-krat tedensko obvezno kontrolira proizvodnja v popoldanskem času. Za vsako kontrolo se prizna 1 ura, ter 30 minut za prevoz, kar pa se koristi kot prosto. Evidenco koriščenja vodi tov. Marija Trpin. Plača se tudi avtomobilski prevoz.

Za dežurstvo so bili določeni: Kastelic Jože, Kocjančič Ciril, Zupan Pavel, Trojar Andrej, Lap Franc, Knaflič Zdravko, Peteh Ivan, Železnikar Anton, Tolar Ferdo, Bernard Ivan, Arh Silvo in Marolt Jože.

8. Plačilo uslug z lastnim delom

Od 1. junija 1976 dalje se bodo uslugе koriščene v TOZD Rečica zaračunavale po polni ceni navedeni v ceniku s tem, da vsak sam plača tudi delavca, ki bo uslugo izvršil. Uslugе se lahko koristijo izven redne proizvodnje.

9. Izposojanje strojkov in orodja

Od 1. junija 1976 se bo vsako izposojanje strojkov in orodja zaračunavalo po polni ceni, navedeni v ceniku. Cenik uslug bo izobešen na oglasni deski TOZD.

10. SS o dolgoročnem sodelovanju v zvezi z nastopanjem na Zagrebškem velesejmu

a) DS TOZD sprejme sklep o podpisu samoupravnega sporazuma o dolgoročnem sodelovanju z organizacijo združenega dela Zagrebački velesajam.

b) Za podpisnika sporazuma pooblašča direktorja Franca Bajta.

c) Za delegata v skupščino podpisnikov pooblašča tov. Borisa Bokana, za namestnika delegata pa tov. Franjo Vukovič.

11. Imenovanje komisije za vpis ljudskega posojila za ceste V komisijo za vpis ljudskega posojila za ceste so bili imenovani: Zdravko Knaflič, Franc Lap in Tončka Čop.

12. Pomoč Posočju

V okviru akcije za pomoč Posočju bo naša TOZD prispevala enodnevni zaslužek. V ta namen se bo delalo prvo soboto v mesecu juniju (5. junija 1976).

Delovnim ljudem in občanom Bleda!

Poročilo o referendumu 30. maj 1976

Volilna komisija je na podlagi glasovnic ter zapisnikov volilnih odborov ugotovila naslednje rezultate:

— Da se je referenduma udeležilo od 3617 vpisanih volilcev — 2923 ali 80,81 %

— Da je glasujočih volilcev glasovalo:

»ZA« — 2325 ali 64,28 %

»PROTI« 574 ali 15,87 %

— Da je bilo neveljavnih glasovnic — 24 ali 0,66 %

— Da ni glasovalo — 694 ali 19,19 %

Na podlagi zgoraj navedenega izida glasovanja in na osnovi 2. člena zakona o samopriskrbi (Uradni list SRS, št. 3/73) in 9. člena zakona o referendumu (Uradni list SRS, št. 29/72), volilna komisija ugotavlja, da je referendum sklepčen, da pa je glasovanje za uvedbo krajevnega samopriskrbe za obnovo pokopališča z mrliškimi vežicami uspešno.

V zvezi s to humano akcijo se krajevna skupnost Bled po tej poti zahvaljuje vsem občanom, ki so kakorkoli prispevali k tej pozitivni odločitvi.

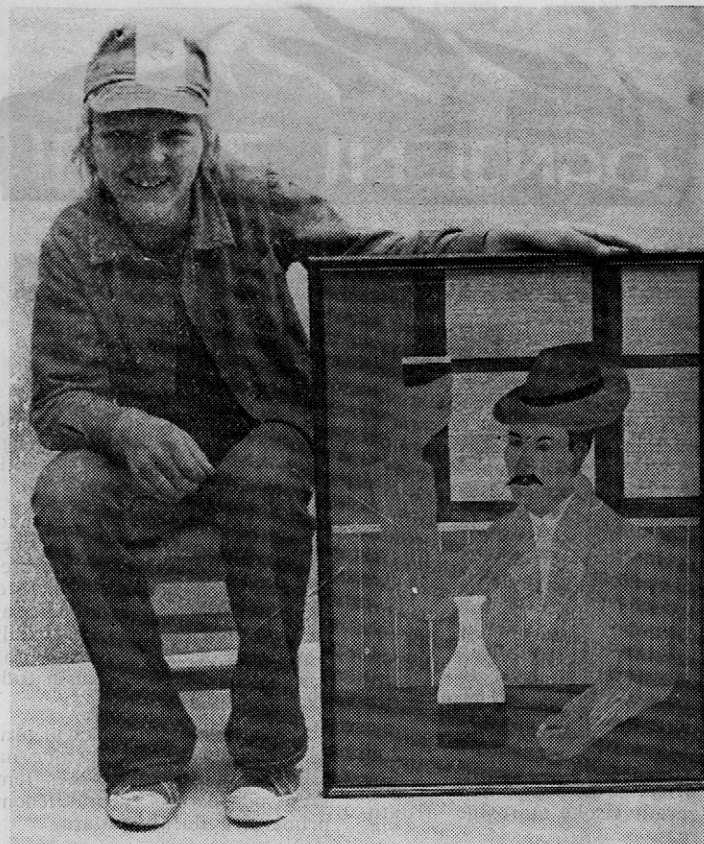
Krajevna skupnost Bled

Naš Tonček

V Lesarskem šolskem centru »Jože Srebrnič« v Novi Gorici končuje šolanje tudi naš vajenec Tonček Čop. Ko sem ga zadnjič obiskal, sem bil prijetno senečen. Prvi stik z njim me je opozoril, da se fant pripravlja za nekaj pomembnega. Prav ti isti dan so imele vse šole iz Slovenije razna tekmovanja. Tonček je tekmoval za svojo šolo in to na kvizu znanja iz strojeslovja.

Prav prijetno sem bil presenečen, ko sem iz vseh strani sprejemal same pohvale. Ta naš Tonček je pa res vsestransko aktiven, priljubljen in tovariški. Veste, prav pogrešali ga bomo naslednje leto, ko ga ne bo več pri nas. Te pohvale so dali direktor šole kakor tudi profesorji in sošolci.

Poleg rednega učenja in praktičnega dela v šoli mu ostane še vedno nekaj prostega časa, ki ga zna koristno izrabiti. Na šolski razstavi se je prvič predstavil z intarizijo. Upamo, da bo z delom na svojem delovnem mestu, ki ga bo zasedal po končanem šolanju v naši tovarni vrat nadaljeval s tako vnmom in veseljem, kar seveda vsi pričakujemo in tudi želimo.

Inovacijska dejavnost v LIP

V okviru podjetja LIP Bled so se v nekaj letih nazaj izmenjali trije sveti za izume, racionalizacije in tehnične izboljšave. Žal danes, ko traja že drugo inovacijsko leto v Jugoslaviji in ko so tudi družbenopolitični faktorji ugotovili potrebnost in koristnost te dejavnosti, lahko ugotovimo, da se v našem kolektivu ta dejavnost še ni razmahnila. Še več, lahko bi rekli, da zaostaja za tisto dejavnostjo in aktivnostjo, ki je bila v preteklih letih.

Svet je skušal ugotoviti, kaj je vzrok temu in tudi kako bi poživil to dejavnost. Naj naštejemo nekaj vzrokov, zaradi katerih imamo v podjetju slabo inventivno dejavnost:

1. Člani kolektiva premalo poznajo koristi raznih izboljšav.

2. Ne vedo in ne zavedajo se, kaj z dobrim predlogom doprinašajo sebi direktno in še več celotnemu kolektivu.

3. Nekateri imajo zamisli, toda težko jih izpeljejo v predlog.

4. Predlogi se prepočasno vrednotijo.

5. Premalo smisla imajo vodilni kadri za to dejavnost.

6. Slaba agitacija

7. Premajhna publikacija

8. Že v preteklosti je bilo premalo storjenega na tem področju.

Se bi lahko naštevati stvari, ki so nam zavirale to dejavnost. Prav je, da jih odkrijemo in skušamo vsaj nekatere odpraviti da bi poživili to dejavnost.

Sedanji svet je na svoji 3. seji sprejel nekaj konkretnih točk svojega dela, da bi poživili inventivno dejavnost. V okviru svojih možnosti so to točke javne agitacije in večje publikacije.

Ko smo člani sveta obiskali Železarno Jesenice, ki se danes verjetno v jugoslovanskem merilu ponaša za največji uspehi na tem področju, naj navedemo, da jim je ta dejavnost prinesla v preteklem letu 15 % od skupnega ostanka dohodka, so nam rade volje razgrnili svoj sistem dela. Ko smo jim še mi povedali o naših delovnih načrtih, smo prišli do enotnega zaključka, da svet lahko vpliva ogromne napre, da bi poživil inventivno dejavnost, da pa pravi uspehov ne more pričakovati vse dotlej, dokler ne bomo imeli v podjetju profesionalnega človeka, ki se bo vsakodnevno ukvarjal s temi problemi.

Svet bo moral ponovno pregledati svojo usmerjenost in dati samoupravnim organom potrebne konkretne predloge, kako izboljšati dejavnost na področju izumov, racionalizacije in tehničnih izboljšav. LIP

LIP, lesna industrija Bled, svet za izobraževanje

razpisuje

v šolskem letu 1976/77 naslednje štipendije in učna mesta vajencev:

I.

2 štipendiji na tehniški šoli za lesarstvo

1 štipendijo na tehniški šoli za kemijo

1 štipendijo na biotehnični fakulteti — lesarski odd.

Kandidati bodo opravili psihotehnični test.

II. v TOZD Lesna predelava »Tomaž Godec« B. B.

— 4 strojne mizarje

— 2 strojna ključavničarja

— 2 brusilca orodja in rezil

— 1 električarja

v TOZD Lesna predelava Rečica

— 6 strojnih mizarjev

— 1 strojnega ključavničarja

— 1 električarja

v TOZD Lesna predelava Mojstrana

— 1 strojnega mizarja

v TOZD Lesna predelava Podnart

— 1 brusilca orodja in rezil

— 1 strojnega mizarja

Pogoj za zasedbo omenjenih učnih mest vajencev je dokončana popolna osnovna šola.

III. V vseh TOZD pa je tudi več prostih učnih mest za poklice ozkega profila (lesni delavec, žagar).

Pogoj za sprejem je dokončanih najmanj 6 razredov osnovne šole.

Vloge s kratkim življenjepisom in prepisom zadnjega šolskega spričevala sprejema splošni sektor delovne organizacije do 30. junija 1976.

OGNJENI ZUBLJI

Iz republiškega tekmovanja gasilnih enot

Nič kaj lepo vreme se nam ni obetalo v soboto, 22. 5. 1976, v ranih jutranjih urah, ko sta se dve tekmovalni gasilski enoti odpravljali v Maribor. Namreč ta dan je bilo v Mariboru predkon-gresno gasilsko tekmovanje, ki sodi istočasno za republiško prvenstvo.

Na tem tekmovanju sta DO LIP Bled zastopali dve tekmovalni desetine, in sicer IGD TOZD Rečica in IGD TOZD »Tomaž Go-dec« Boh. Bistrica.

Prva desetina je nastopala v A skupini in druga v B skupini. Druga je nastopala v B skupini zaradi visoke starostne strukture.

Kakšne rezultate smo dosegli: v obeh skupinah smo zasedli odlično IV. mesto, posledica tega bo podelitev odličij.

Če vzamemo, da je na tekmo-vanju nastopalo preko 300 enot, lahko rečemo, da so rezultati naših enot zelo zelo dobri.

Pri pripravi na tekmovanje smo bili eni optimisti in drugi pesimisti. No in vendar je optimizem zmagal, kar je logično.

Ne smete misliti, da je tako tekmovanje tako enostavno, ne, nasprotno, treba je biti strateško fizično in psihično temeljito pripravljen. To pa smo bili, saj so naši fantje neumorno vadili v prostem delovnem času skoraj vsak dan po enkrat, včasih tudi dvakrat.

Razumljivo je, da taka priprava enot ni samo za nastope na tekmovanjih, pač pa se s tem krepi udarna moč v praktičnem primeru, v slučaju požara.

Na koncu bi se zahvalil in čestital vsem nastopajočim, posebno pa še vodjem — deseterjem za požrtvovalnost in trud z željo, da bi še v bodoče vzgajali gasilske kadre v takem duhu.

JAKA

bili domala vsi doma ali v bližini in pričeli z reševanjem že pred prihodom gasilcem.

Člani tekmovalne ekipe IGD Rečica so se ravnokar pripravljali na izvedbo vaje. Na Znak, ki je bil dan s sireno — tudi požar je bil že viden — so se fantje z največjo hitrostjo opremili za akcijo, ravno tako je bilo treba opremiti popolnoma prazen gasilski avto z vsem potrebnim oprejem in disciplinirano odšli na požarišče. Čas, od kar je bil dan alarm in do prihoda na požarišče, je bil za našo gasilsko desetino ugoden in kratek.

Veliko betonsko korito za napajanje živine, ki je v bližini požarišča, je polno vode s stalnim pritokom vode za kapaciteto ene motorne brizgalne in vsak

trenutek dostopno za gasilsko vozila. Vse te okoliščine so dovoljevale naši gasilski ekipi, da so nastali požar lokalizirali že v začetku. Vsaka in tudi najmanjša izguba časa bi bila za dotično gospodarsko poslopje zelo usodna, ravno tako tudi za sosednje, saj so v tem delu hiše močno strjene in godne za širjenje požara. Škoda, ki je nastala, je na srečo zelo nizka.

Naš novi gasilski avto kot tudi MB 1200 sta svoj prvi ognjeni krst praktično izvedla in dobro prestala. S to veliko pridobitvijo smo gasilci zelo zadovoljni, saj bomo tudi mi v bodoče na klic sirene lahko prihiteli na pomoč našim sosedom.

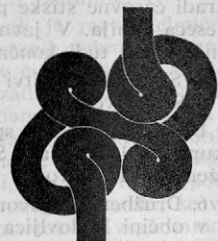
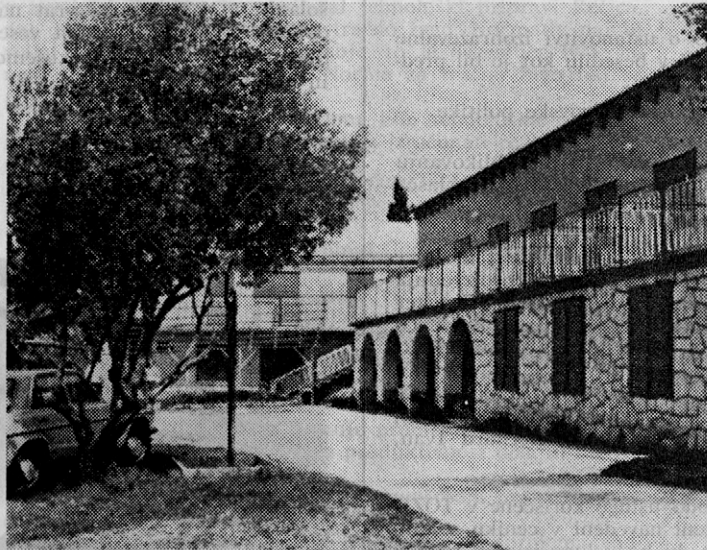
Janez

Kdaj bo dom v Seči odprt?

Predvidevali smo, da bomo letos počitniški dom odprli prej kot prejšnja leta. To predvidevanje se ni uresničilo, ker tudi iz DO, članic SOZD-a ni toliko prijav, kot smo pričakovali.

Tako kot pri nas so tudi pri njih družine s šolobveznimi otroki in je tako določeno, od kdaj do kdaj je čas za dopust.

Sezona v našem domu se bo na podlagi do sedaj prejetih pri-

Eden od glavnih problemov je odpadna voda, ki se zliva po bregu na dvorišče sosedu Vesnaverja. Dogovorili smo se, da bomo to uredili pred pričetkom sezone. Vzrok za to pa je nova ponikovalnica, ker ne sprejme vse odpadne vode. Drugih posebnosti ni.

Odbor počitniškega doma želi vsem obiskovalcem doma, da bi se dobro počutili in imeli tudi lepo vreme.

SI

ALI VEŠ, KJE SO ...

gasilni aparati -

zaščitne opreme -

gasilno orodje -

prva pomoč ?

Vsaka šola nekaj velja

Torek, 1. 6. 1976 popoldne. Dan je bil oblačen, začasno je prenehalo deževati, kazalec na uri se je pomikal proti 14 uri in 50 minut, ko je naš dežurni gasilec na dal znak za alarm, obenem pa obvestil občinsko gasilsko zvezo na Bledu o požaru, ki je nastal na kmečko gospodarskem poslopiju po domače pri Knafliču

v Sp. Gorjah. Požar je nastal, ko je gospodar na skednju dal motorno kosilnico v pogon, nato pa strokovno nalijal gorivo v prazen tank kosilnice. Rezultat tega nepremišljenega dela se je pokazal v tistem trenutku in si ga je vredno dobro zapomniti. Sreča v nesreči je ta, da so usodnega trenutka bližnji sosed

RAK NA DOJKI

Med boleznimi, ki jih s skupnim imenom označujemo kot rakaste, je rak na dojki ena najpomembnejših. To pomembnost bolezen zasluži zaradi nekaterih neugodnih značilnosti:

gre za vrsto raka, ki zelo pogosto, če ne celo najpogostejše, prizadeva ženske, ki so komaj dobro zakoračile v četrto desetletje življenja; zdravljenje raka na dojki je navadno dolgotrajno, neprijetno in — neredko brez uspeha; odkrivanje raka na dojki je v zgodnjem razvojnem obdobju boleznijo težavno.

Rak na dojki vznikne iz celic žlez, namenjenih izdelavi mleka, ali pa iz celic izvodil, po katerih prispe mleko iz žleze. Razumljivo je, da tako zgodnjega dogajanja ne moremo opaziti drugače kot z drobnogledom. Sčasoma pa moremo tako spremembo opaziti, ker se bolno tkivo loči od zdravega po trdoti. Ni pa redko, da začne bolezen v več predelih v dojki ali v obeh dojkah hkrati. Zaradi enostavnosti sledimo poteku ene same rakaste zatrdline: s svojo rastjo uničuje zdravo tkivo dojke, vraste v kožo, ki se vname ali celo razpade tako, da se na tem mestu pojavi rana. Po drugi strani pa se rada zraste rakavina tudi v steno prsnega koša in povzroči, da se bolni organ povsem zraste s podlago.

Čeprav torej rak prej ali kasneje uniči dojko, v kateri je zrastle

Bojujmo se proti raku ...

(ne pozabimo tega, kadar govorimo o kirurškem zdravljenju raka na dojki!), pa je vendar bolezen bolj usodna zaradi neke druge lastnosti: celice rakavine lahko zapuste in tudi praviloma zapuščajo kraj, kjer so nastale, in se po mezgovičnem in krvnem obtoku selijo v pazdušne bezgavke in notranje organe. Na srečo ne najdejo vedno ugodnih tal za naselitev in rast, pogosto pa se to zgodi. Kaj to pomeni pri kakem življenjsko potrebnem organu, ni treba posebej povedati.

Zdravljenje raka na dojki je odvisno od njegovega obsega in razsežnosti. Dokler sodimo, da je rak zajel le dojko in njeno najbližjo okolico naravnano zdravljenje le v ta predel, bodisi da ga odstranimo z operacijo, bodi, da zavremo rast rakavine z obsevanjem z ionizirajočimi žarki. Pri tem velja načelo, da kirurška odstranitev bolezni zanesljivejša kot pa njeno uničevanje in zaviranje z obsevanjem. Kadar pa najdemo zanke razvoja v notranjih organih, takrat posvetimo vso pozornost zdravljenju zasevkov in se manj oziramo na obolelo dojko. Pri zdravljenju zasevkov, ki so praviloma številni, uporabimo spoznanje, da vplivajo na rast rakavine zavirajoče ali pospešujoče nekateri hormoni, izločki spolnih žlez. Vrsta zdravlilnih postopkov

temelji na tem spoznanju, pa naj gre pri tem za odstranitev žlez, kjer hormoni nastajajo, ali pa za preprosto vprašanje teh snovi v telo. Poleg tega so v zadnjih desetletjih našli vrsto kemičnih spojin, ki prav tako uničujejo rakaste celice, predvsem s preprečevanjem njihove delitve. Te snovi imenujemo citostatiki. Seveda bi bila ta zdravila idealna, če bi prizadevala le rakaste celice, ne pa tudi zdravih. Tako pa se ta zdravila hitro sprevržejo v strup, če niso v večjih rokah.

Ves čas že besedujemo o zdravljenju. Kaj pa je z ozdravljenjem? Rak na dojki je zahrbitna bolezen in zato težko govorimo o zdravljenju. Govorimo pa lahko o obdobju, ko je bolnica brez znakov bolezni, govorimo lahko o obdobju, ko sicer najdemo znake bolezni, vendar bolnici ne povzročajo težav in podobno. Ne izmikamo se odgovoru o ozdravljenju, le pojasniti moramo, kaj ozdravljenje v našem primeru sploh pomeni. Zaradi enostavnosti odgovora recimo takole: če začnemo zdraviti bolnice z rakom na dojki v tako imenovanem zgodnjem stanju bolezni, lahko računamo, da jih bomo srečevali čez deset let brez znakov bolezni osmero od deseterice. Če pa začnemo zdraviti raka na dojki v napredovalnem stanju, ne moremo pričakovati, da bi bilo zdravljenje posebej uspešno.

Iz tega preprostega odgovora je moč razumeti, zakaj toliko in vedno znova govorimo o zgodnjem odkrivanju raka na dojki. Drugi vzrok velikega zanimanja za zgodnje odkrivanje raka na dojki pa je dejstvo, da je zgodnje odkrivanje te bolezni izredno težavno, kot je nasprotno zdravljenje take zgodaj odkrite bolezni razmeroma preprosto in — uspešno. Upoštevati moramo, da ni vsaka zatrdina v dojki rak, nasprotno, rak je vir neznatnega dela zatrdin, ki se pojavljajo v dojkah. Zato moramo omeniti sicer nenevarne zgostitve žlezne

Dopisujte v Glasilo!

ga tkiva dojke, kar učeno imenujemo mastopatije ali displazije. Te spremembe so odraz delovanja organov z notranjim izločanjem, predvsem jajčnikov, skrivajo pa nevarnost, da zaradi njih prezremo rakasto zatrdino. Upoštevati moramo še resnico, da nobena od danes znanih, enostavnih preiskovalnih metod, ki jih lahko na široko uporabljaj-

dicinskimi ugotovitvami, da rak na dojki prizadeva določen del žensk pogostoje kot druge. Med značilnosti tega dela žensk sodi starost, višja od 35 let; rak na dojki je pogostejši pri ženskan, ki niso rodile ali pa so prvič rodile po 30. letu starosti. Zenske, katerih mater ali sestro je prizadel rak na dojki, pogostejše zbole za to boleznijo.

Raka na dojki večinoma odkrijejo bionice same. Žal pa jin vec kot polovica pride pozno na zdravljenje. Zenske navadno vedo za spremembo v dojki mesece in mesece, ne gredo pa k zdravniku, misleč, da spremembi ne velja posvečati pozornosti, ali pa zato, ker prav dobro slutijo nevarnost, boje pa se izvedeti resnico. Uচিতno je, da moramo ten nekaj dejstev posredovati našemu prebivalstvu, predvsem pa seveda zenskam; prepričati jih moramo, da ni izgubljen čas, ki ga posvetijo mesečnemu pregledu lastnih dojk; prepričati jih moramo, da velja prepustiti zdravniškim rokam vse spremembe v dojkah, pa naj gre za zatrdine, izcedek iz bradavic, »vnetja« v dojkah ali v koži, ki v mesecu dni ne izginejo. Ne dvomno pa je potrebno prepričati ženske, da je treba premagati strah pred trenutkom, ko bo morda zdravnik povedal neugodno resnico. Bolj ko bodo premagovale ta strah, manj bo resnica o raku na dojki neugodna in manj usodna.

Dr. J. Lindtner

RAK NA MATERNICI

Več kakor 90 odstotkov bolnic z začetno obliko bolezni lahko popolnoma ozdravi. Doc. dr. sc. dr. Stojan Havliček, ginekolog

Pri ženskah se pojavlja rak najpogostejše na spolovilih in na dojkah, takoj za tem pa na želodcu. Letno zbolijo v Sloveniji okrog 300 žensk za rakom na maternici. V skoraj 80 odstotkih prizadene rak na ženskih spolovilih ali vratu maternice, kjer je sploh najpogostejši, ali pa telo maternice. Na vratu maternice se navadno pojavlja v dobi rodnosti, to je v dobi, ko ima ženska še svoje perilo, na telesu

maternice pa največkrat v dobi mene ali pa še kasneje.

Pravi vzroki za nastanek raka na vratu in telesu maternice nam se niso znani. Vemo pa, da židnje in muslimanke redkeje oblevajo za rakom na vratu maternice kot ženske drugih veroizpovedi. To pripisujejo obrezovanju spolnega uda pri moških in spolni higieni, ki jo morajo ženske in moški izpolnjevati pred spolnim občevanjem in po njem. Zdravniki raznih specialnih vej medicine se trudijo, da bi s svojimi znanstveno-raziskovalnimi študijami čimprej odkrili vzročne rakavih obolenj. Tehnični napredek in ogromno število znanstvenikov ter tehnikov ob sočasno neprecenljivi fi-

nančni podpori je rodilo sen človeštva, da bi se človek lahko sprehodil po luni. Zato tudi pri rakavih obolenjih lahko upamo na skorajšnji uspeh.

Zenska, ki skrbi za svojo spolno higieno, lahko že zgodaj opazi bolezenske spremembe. To so izcedki iz nožnice, nepravilnosti v mesečnem perilu, bolečine pri občevanju ali pakrvavkasti izcedki po občevanjih. V takih primerih se morajo ženske takoj pogovoriti o svojih opažanjih z zdravnikom, najbolj kar s specialistom za ženske bolezni. Nujno je da bi bila vsaka ženska toliko zdravstveno prosvetljena, da bi že od 18. leta dalje hodila vsaj enkrat letno na ginekološki pregled. Strah pred ginekološkim pregledom je že marsikatero žensko stal življenje, ker je tako zamudila pravočasni začetek zdravljenja.

Ženske lahko prihajajo danes pri nas v ginekološke ambulante oziroma k specialistu ginekologu brez posebne napotnice. Tako se lahko pogovorijo z ginekologom o vseh svojih težavah in opažanjih morebitnih bolezenskih znamenj. Z ginekološkim pregledom, ki sledi takemu pogovoru, skušamo ugotoviti lego in velikost posameznih ženskih spolov. Nato pregledamo še s tako imenovanim zrcalom vso nožnico in maternični vrat. S posebno optično povečevalno napravo, ki ji pravimo kolposkop, lahko na sluznici nožnice in materničnega vratu pregledamo normalno sluznico in lahko odkrijemo morebitne druge bolezenske spremembe. Pri tem pregledu vzamemo bris iz nožnice, da z mi-

kroskopom poiščemo morebitne bakterije. Poseben bris pa napravimo iz materničnega vratu in kanala ter njegov razmaz preiščemo z mikroskopom, da bi po odluščenih celicah ugotovili, ali gre za morebitne sumljive predrakave ali rakave celične spremembe na vratu ali telesu maternice. Če odkrijemo sumljive spremembe, bolnico takoj pokličemo na ponoven pregled. Vse te preiskave so neboleče; že zaradi tega je strah pred njimi neutemeljen. Če pri mikroskopskem pregledu, brisa ugotovimo spremembe, ki že močno kažejo, da gre za raka potem napotimo tako bolnico v bolnišnico, kjer z zahtevnejšimi pregledi lahko potrdijo ali pa ovržejo sum raka. Potrditev domneve pa še ne pomeni, da je taka bolnica že zapisana smrti. Več kot 90 odstotkov bolnic z začetno obliko raka na vratu ali telesu maternice z današnjimi vrstami zdravljenja lahko popolnoma ozdravimo. Čim prej odkrijemo predrakave spremembe ali začetnega raka, tem lažje in uspešneje jih zdravimo in ozdravimo!

Žal, pa mnoge ženske pridejo prvič na ginekološki pregled šele, ko je rak že močno napredoval. Vedno znova ugotavljamo, da je bil razlog odlašanja strah in sram pred ginekološkim pregledom in pa varljivo upanje, da bodo izcedki in druge nepravilnosti — znanilci raka sami po sebi minili. Tako so zamujeni meseci in hkrati tudi možnosti za uspešno zdravljenje.

Raka na maternici zdravimo predvsem z operacijo ali pa z obsevanjem. Kakšno zdravljenje

bomo izbrali, je odvisno od starosti, obseznosti samega rakavega procesa in pa seveda tudi od stanja drugih organov, kot so srce, pljuča itd. Vrsto zdravljenja izberejo zdravniki specialiti, ki se predvsem ukvarjajo z zdravljenjem raka na ženskih spolovilih.

V Sloveniji smo zelo napredovali v odkrivanju zgodnjega raka na maternici. Uspehi niso izostali. Vse več žensk prihaja redno na polletne ali vsaj na letne ponovne preglede v ginekološke ambulante. V zadnjih dveh letih že opazimo, da je manj novih primerov raka na vratu maternice. To vsekakor lahko pripisemo odkrivanju in zdravljenju začetnih bolezenskih sprememb na vratu maternice, ki bi se kasneje zanesljivo sprevrgle v raka. Vendar pa še vse premalo žensk prihaja na redne ginekološke preglede! Mnoge pridejo šele takrat, ko jih k temu prisilijo bolečine ali nepravilne močne krvavitve. Uspeh zdravljenja v takih primerih, ko je bolezen že zelo napredovala, pa je veliko slabši. Zenske, ki so umrle za rakom na maternici, so si, žal velikokrat same ukrojile svojo usodo, največkrat prav zaradi odlašanja s pregledom.

Zdravljenje ni važno le za žensko samo, temveč tudi za njeno družino in otroke, ki jo v svoji nedoletnosti nujno potrebujejo. Ker je za uspešno zdravljenje raka nujno, da ga zgodaj spoznamo in čimprej ustrezno zdravimo naj vsaka ženska skrbi za spolno higieno, se skrbno opazuje in hodi redno na ginekološke preglede!

Kako zaščititi komisijo za ocenitev delovnih mest?

V želji, da bi v bodoče zaščitili delo in člane komisije za ocenitev delovnih mest oz. delo podobnih komisij, ki bi se formirala v našem podjetju apeliram na vse člane našega kolektiva, da bi pristopili k skupni akciji: ZASČITITI KOMISIJO ZA OCENITEV DELOVNIH MEST.

Pri zadnjem delu omenjene komisije je namreč prišlo do nekaterih motenj, ki so sprožile nato spet druge motnje oz. te vpet tretje motnje itd. Neke vrste verižna reakcija. V pravem spokojnem miru torej komisija za ocen. delovnih mest ni mogla delati, zato so tudi njeni rezultati nekoliko vznemirljivi.

Da bi stvari v bodoče potekale oz. se reševale bolj v miru in da takšna ali drugačna komisija ne bi bila več izpostavljena takšnim ali drugačnim vplivom ki lahko povzročajo takšne ali drugačne vplive pri našem osebnem dohodku, zaradi katerega se je med drugim omenjena komisija tudi formirala, predlagam sledeče.

Za začetek bi razpisali interni referendum za samoprispevek adaptacije stare ute, ki stoji ob silosu za žagovino TOZD lesna predelava Rečica. S skupnimi močmi in s skromnimi sredstvi bi lahko to staro uto adaptirali tako, da bi lahko komisija za ocenitev delov. mest nemoteno delala oz. delovala. Lokacija je zelo primerna tudi s strani komunikacij oz. vode, ki bi dotekala iz bližnjega bazena kjer dosedaj namakamo hlude, v akumulacijski jarek, ki bi obdajal okoli in okoli omenjeni objekti. Opremo: krokodile, morske pse, akumulacijskega jarka bi mogoče uvozili iz Afrike preko našega poslovnega partnerja »Slovenija bois« s katerim imamo na črnem kontinentu že nekatere skupne naložbe. Dvižni most glede bližine blejskega gradu tudi ne bi smel biti problem in bi si ga za prvo silo izposodili. Zelezna okna in vrata pa bi mogoče izdelali kar v naši kovinski delavnici, glede na to, da ni trenutno uvoza. Glede topa (lahko je tudi malokalibrski), ki bi se

montiral na streho objekta, bi se nemara povežali s štabom za civilno zaščito. Prav tako bi se na ta naslov obrnili še za ostalo drobnarije kot so mine, bodeča žica itd. Vso električno napeljav bi prepustili našim vzdrževalcem, saj se na elektroniko oz. elektriko in ostalo avtomatiko dobro razumejo.

Kar se pa tiče display tabel in ostalih »reklamnih« napisov bi vso stvar zaupali naši propagandni službi. Za psa in njegovo hišico, ki je še preostala pa tudi ne bi smel biti problem.

Z delovnimi akcijami bi zastavljeno nalogo lahko izvedli. Treba je samo nekoliko dobre volje. Lahko pa mi verjamete, da bi se vsa stvar izplačala. V novem okolju in pod novimi pogoji bi lahko končno komisija za ocenitev delovnih mest nemoteno delala. Končni efekt pa bi bile dobre ocenitve in seveda tudi plače. Tako kot sem rekel. Treba je samo nekoliko dobre volje. To pa je tudi vse kar sem Vam želel povedati, tovariši.

Stosintegral

Kolektivni dopust

V TOZDU Mojstrana smo se tudi letos odločili za kolektivni dopust. Tudi lansko leto smo bili pretežno zato, toda ne v celoti.

Opravili smo nekaj večjih vzdrževalnih del in tudi odpremo smo imeli normalno. Vzrok pa je bil tudi v tem, da nismo imeli v naprej planiranega dopusta in tako so ga nekateri delavci že predhodno izkoristili. Imeli smo tudi nekatere objektivne in sub-

Opravili bomo samo nujna vzdrževalna dela, ki so v takem obsegu, da jih med rednim obratovanjem ne moremo opraviti.

Nekatere stroje bomo poslali v remontne delavnice na generalna popravila.

Čas dopusta so si delavci izbrali sami in to v drugi polovici julija, tako da je vključen še praznik Dan vstaje. Že vsa leta nazaj smo ugotavljali, da je naj-

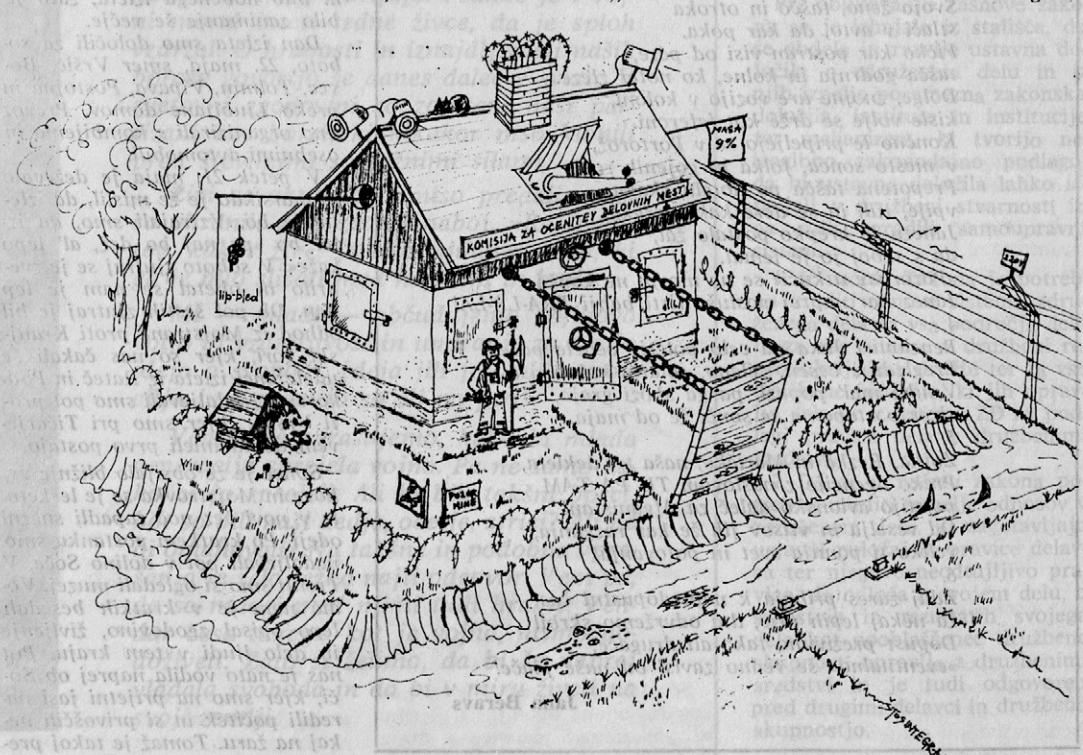

jektivne težave, ki pa jih bomo v bodoče odpravili.

Letos pa bomo v celoti odšli na dopust, tako da tudi odpreme ne bo v tem času. Predhodno bomo obvestili vse TOZD-e v DO, da se bodo z našimi izdelki založili v takih količinah, da bo prodaja potekala nemoteno.

več delavcev na dopustu prav v drugi polovici julija in v začetku avgusta.

Kolektivni dopust bomo nekateri preživeli na morju, drugi v hribih, nekaj pa jih bo ostalo doma. Tako se bomo nabrali novih moči in energije za nadaljnje delo. Nač A.

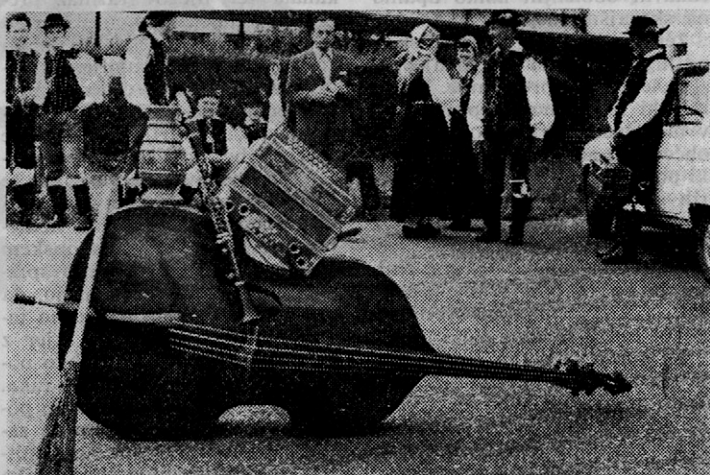

Ko Gorenjc na rajžo gre ...

(Nadaljevanje iz prejšnje št.)

Protj koncu našega gostovanja je Stanko dobival mnoga povabila za nastope v tujih državah. Najbolj zanimivi povabili sta bili za Haiti in Grčijo. Teh povabil nismo jemali preveč resno. Bili smo preveč psihično in tudi fizično utrujeni. Vsem je primanjkovalo spanja. Dogodilo se je celo, da nekega plesalca zjutraj nismo mogli zbuditi. Situacijo je rešil Janez. Preprosto je obrnil posteljo s folkloristom vred. Ta se je na tleh hitro prebudil. Kljub utrujenosti in kljub temu, da smo si že mnogi želeli, da se odpeljemo domov, je bilo slovo od Dijona težko. Na zbornem mestu se je pred odhodom zbralo precej ljudi, s katerimi so naši folkloristi v teh dneh sklenili prijateljstvo. Poslavljanja ni bilo konca. Marsikomu in seveda tudi marsikateri se je ob slovesu zableščala v očeh solza.

Na sami poti proti domu, se ni dogodilo nič posebnega, le Zdravko je kot pomočnik šoferja, oziroma svetovalec za smer vožnje, zatajil. Malo pred mejo med Svico in Avstrijo smo hoteli skrajšati našo pot po slabši cesti za

40 km. Vendar te slabše ceste nismo našli. Manevirali smo po neki vasi gor in dol in že smo pričeli dvomiti o Zdravkovi briljantni sposobnosti vodiča. Marsikatera beseda je padla na njegov račun in na njegove geografske pripomočke. V nekem trenutku, ko se tega ni nihče nadejal pa se je pred nami pojavila tabla z napisom Carina. Toda,

saj to ne more biti res! To so avstrijski cariniki, le kje so Švicarji? Sele pozneje smo ugotovili, da smo pri manevriranju po vasi, švicarsko mejo preprosto prevozili. Na gorskem prelazu Arlbergu nas je pozdravil prvi sneg. Ko smo peljali proti naši meji, se je razpoloženje v avtobusu večalo. Na naši strani smo se ustavili pri prvi gostilni, si kupili domače cigarete in pili

naš dobri briški merlot. Ugotovili smo, da drži pregovor, ki pravi, da je povsod lepo, toda doma je najlepše.

Minilo je več kot pol leta od našega gostovanja v Franciji. V našem spominu so nam ostali le lepi vtisi. Zavedamo se, da smo predstavljali na enem največjih festivalov na svetu, ne samo folklorno skupino Bohinj, ne samo Slovenijo, pač pa tudi Jugoslavijo. Z našim nastopom smo dokazali, da imamo Slovenci svojo kulturo. Dokazali smo, da obstajajo tudi v Sloveniji, neke v svetu zelo malo poznanem Bohinju idealisti, ki s svojim delom ohranjajo bohinske stare običaje tudi za bodoče rodove. Kljub idealizmu pa našega poslanstva ne bi bilo, če nas ne bi podprla podjetja, ki so našim članom omogočila gostovanje v Franciji. S tem, ko so nas moralno in finančno podprla, so ta podjetja pokazala, da nimajo pred seboj samo gospodarskih problemov svojega podjetja, pač pa imajo tudi posluh za razvoj kulture v nekem kraju. Prav gotovo je, da moramo folkloristi biti hvaležni najbolj LIP Bled, iz katerega izhaja večina naših članov, da je omogočil svojim delavcem gostovanje in nam pomagal tudi finančno. Hvala vam!

Konec

Rožle

Spoštovani Ž. J.

Priznavamo žleht jedcu, da se hranijo abonenti — vrabci zastoj, toda izgleda, da je on precej slab v matematiki, ker ni znal dobro šteti, saj je naštel samo tri, v resnici jih je najmanj deset.

Svetujemo mu, naj odslej vzame pozornost raze na vse abonente, ker izginja v žepe pribor. Brezplačni kruh, kateri je namenjen za popoldansko malico, se odnaša domov ali pa na smetišče. Brezplačni čaj se preliva z lončka v lonček, s tem ga veliko steče po pulu in po tleh.

Veliko željo imamo, da bi pregнали vrabce iz okrepčevalnice. Naša moč je premajhna, zato prosimo osebo, navdušeno za šport, da se obrne na notranjo upravo in naj prosí dovoljenje za nabavo orožja in municije in naj vrabce postreli, mogoče kot lovec na vrabce. Upamo, da bo s tem ta velik problem najhitreje rešen, poleg tega bodo odpadli stroški za ventilacijo, za katero prosimo že več kot leto dni. Za prezračevanje nam služijo odprta vhodna vrata, skozi katera prihajajo vrabci. Vrabci so že tako domači abonenti, da se kakšen vrabec spozabi in vzleti naravnost pod sivo haljo. S tem

ne bomo imele zabavo samo kuharice, temveč tudi vsi naši abonenti.

Glede na zabavo s sanitarnim inšpektorjem si ne delamo prevelikih problemov, saj do sedaj je bilo pri nas še vse v redu in upamo, da bo tudi v bodoče, edino če ne bomo preveč obremenjene z delom, ker število naših abonentov vedno bolj narašča, saj pride na eno kuharico čez 100 obrokov. Poleg poklica kuharice imamo še druge poklice kot npr. poklic čistilke. Poleg kuhanja moramo očistiti vsak dan tudi vso jedilnico, kar pa ne spada k našemu delu, ampak je po našem mnenju to dežba snazilke. Tudi nabava in prodaja cigaret ni naše delo, ker po sanitarnih predpisih ne bi smeli imeti opravka poleg hrane še z denarjem.

Glede naše zabave pa si ni treba beliti glave, saj naša edina zabava v službi je delo, ne poseda-nje po stolčkih in sprehajanje po našem obratu. Svetujemo, da se v bodoče vsaj pol toliko zanimate tudi za vse ostale oddelke, kot se za kuhinjo in izguba našega obrata ne bi bila tako velika. Za nas pa bo še naprej skrbela sanitarna inšpekcija, kot je do sedaj.

Kuharice

TOZD »Tomaž Godec«

Sindikalni izlet

Na zadnji seji IO OOS v TOZD Mojstrana, smo se odločili da v mesecu maju organiziramo enodnevni izlet. Že več kot dve leti ni bilo nobenega izleta, zato je bilo zanimanje še večje.

Dan izleta smo določili za soboto, 22. maja, smer Vrščič, Bovec, Tolmin, Vipava, Postojna in preko Ljubljane domov. Prevoz smo organizirali s kombijema in osebnimi avtomobili.

V petek 21. maja je deževalo in marsikdo je že mislil, da izleta ne bo. Vztrajali smo, da izlet bo »pa naj bo dež, al' lepo kaže«. V soboto zjutraj se je zvedrilo in obetal se nam je lep dan. Ob pol šestih zjutraj je bil odhod iz Mojstrane proti Kranjski gori, kjer so nas čakali še udeleženci izleta iz Rateč in Podkorena. Nadaljevali smo pot proti Vrščiču, kjer smo pri Tičarjevem domu imeli prvo postajo.

Sonce je že obsijalo bližnje vrhove in Mojstrovka se je lesketala v novi čez noč zapadli snežni odeji. Po kratkem postanku smo nadaljevali pot v dolino Soče. V Trenti smo si ogledali muzej. Vodič nam je v kratkih besedah lepo opisal zgodovino, življenje in delo ljudi v tem kraju. Pot nas je nato vodila naprej ob Soči, kjer smo na prijetni jasi naredili počitek in si privoščili nekaj na žaru. Tomaž je takoj pre-

vzel mesto »šefa kuhinje«. Kmalu smo ugotovili, da se nismo uštel pri izbiri kuharja.

Uspešno smo zaključili prvi del izleta in naš naslednji cilj je bil ogled vinske kleti v Vipavi. Vodič nas je v Vipavi lepo sprejel. Opisal nam je ves tehnološki proces pri proizvodnji vina. Žal je bila sobota, tako da se nismo mogli ogledati proizvodnje v obratovanju. Po ogledu vinske kleti smo nekaj časa namenili za kosilo in počitek. Nekateri pa so se med tem časom še ogledali okolico Vipave.

Dan se je nagibal k večeru, ko smo se poslovili od Vipavske doline in nadaljevali pot proti domu. Še majhen postanek v Vrbi, kjer smo se v prijetnem razpoloženju razšli z besedami: »Naslednje leto pa gremo na Štajersko ...«

Noč A.

Glavni in odgovorni urednik: Robič Ivan, tehnični urednik: Frelj Nada, člani: Žitnik Janez, Mencinger Franc, Trojar Andrej, Knafljč Zdravko, Noč Anton, Koselj Ivanka, Jeglič Silva in Kraigher Ciril.

Humor

V ZAKONU

»Čemu se kislo držiš? Mi ni-maš nič veselega povedati?«
»O, imam ... Eden od najinih sedmih otrok si danes še ni raz-bil nosu.«

PREVIDNOST

Na postaji milice zazvoni telefon. Glas: »Je kdo tam?«

Miličnik: »Vsi smo tukaj.«

Glas: »Me zelo veseli. Kar še naprej vsi tam ostanite, sicer bom ob vozniško dovoljenje.«

OTROSKA

Učiteljica: »Zakaj te ni bilo predvčerajšnjim v šolo?«

Marko: »Mama mi je hlačke oprala. Imam samo ene.«

»In zakaj te ni bilo včeraj?«

»Saj sem bil. Prišel sem do šole, pa so na vrtu visele vaše — in sem mislil, saj tovarišice ne bo v šolo.«

NA DOPUSTU

»Ti! koliko je ura?«

Ponudi roko: »Na, poglej sam, jaz sem na dopustu.«

RAZGLAS

Zaradi nogometne tekme je predvideni dež prestavljen na prihodnjo nedeljo.

ZALJUBLJENI TONE

Tone je zaljubljen v Francko. Ne ve, kako bi to dekletu povedal. Vpraša Lojzeta. Lojze mu svetuje: »Ko jo boš srečal, ji reci: rad te imam, ne morem jesti ne spati ...«

Ko Tone spet sreča Francko, ji reče: »Francka, ko te zagledam, me mine ves apetit.«

NE ZMORE

Mati hčeri: »Odnese perilo ven-kaj in ga obesi na sonce.«

Hči odnese in se kmalu vrne: »Ne zmorem, sonce je previsoko.«

Poletje prihaja

Poletje v deželo prihaja, pomlad se poslavlja od nas. April in maj sta se poslovila, letos se ne bosta več vrnila. Vsak kmetič poleti seno suši. Na poljih že v klasju žito zori. Nageljni in vrtnice cvetijo, deklice v šopke jih peletejo. V lesih sekira odmeva, gozdar si žvižga, prepeva. Skrbno pripravlja za zimo drva, pozimi se toplo grel bo doma. Poletje v deželo prihaja. Široko se sonce smeje z neba. Kdor je dobre volje in srečen, naj srečo naglas izpove, iz srca!

Jana BERAUS

Kronika

STANJE ZAPOSLENIH

	del.	vaj.
TOZD »Tomaž Godec«		
Boh. Bistrica	417	13
TOZD Rečica	266	8
TOZD Mojstrana	52	1
TOZD Podnart	63	
TOZD Trgovina	12	
DSSS	74	
Skupaj	884	22

RODILI SO SE:

Odar Bogu — hčerka Arh Martinu—sine

Dopisujte v naše glasilo

Na dopust

1. Junij, julij in avgust — vsak gre nekam na dopust. Eden hodi rad v planine, drugi išče pot v doline. Mnogi kopljejo se v morju. Največ jih doma čepi — z nogami v lavorju.

2. Francelj dinarje za hišo špara.

Žena mu kot črna žvina gára.

Ves dopust, regres in honorar

vse gre varno v hišni sklad,

pa za kakšno nujno stvar.

Pa se France z besedami tolaži:

»V zdravem telesu je zdrav duh!«

Naprej dela, zmeraj bolj je suh!

3. Janez — ta se gre zares turista.

Svojo ženo, taščo in otroka

stlači v avto, da kar poka.

Fičko kar postran viši od péze,

tašča godrnja in kolne, ko noter zleze.

Dolge, znojne ure vozijo v koloni,

kisle volje se drže kot feferoni.

Končno le pripeljejo se v Portorož,

v mesto sonca, folka in gojenih rož!

Prepotena tašča po hotelu skaka,

vpije, tuli in se dere kakor sraka.

Janezu je krepko postalo žal,

da s seboj jo je jemal.

»Pozorišče u kući« se na morju ne konča,

Janez kar naprej posluša tisti babji TRA-LA-LA!

4. Penzionist Jaka pa celo poletje čebele páse.

Pregleduje česen, zeleno, solato, kako ráse.

Vnuka mal' popazi, pa ga skozi graja,

sicer postopoma se sonči že od maja.

5. Zofka, Rezka in Marička, naša tri dekleta,

Preko agencije z naslovom TU PA TAM

poletijo avionsko daleč za Afganistan!

Od veselja in vtisov jih že kar razganja,

veliko ti ponuja svet in potovanja!

6. Zdaj zares prihaja k nam dopustni čas,

za nekaj lepih uric, dni odvržemo skrb!

Dopust preživimo tako ali drugače,

»eventualno« še vedno zavisi od naše plače!

Jana Beraus

Nastopati je bilo potrebno povsod